

خز قو کجور عمل مرد پیک خنز قوه مثله -

فصل الحاء

خیا - خایه غم دهم هموزان من خبات و کلمه ترکوا
بهرتتا - خیار بالکسر والمد خیر گاه و ضمیه الیها خبیته ج
مردو یکون من و برا صوت و لا یکون من شعر و هو
علی عمودین او ثلثه و ما فوق ذلک فهو بیت -

و تخمینا الجنایه ای لقبناه و در غلطایه خبیته بخیار
و تخمینا او اعلی و خبیته ایضا - خبو - فرد مردن پیش
(مع ف ص ۲) اخبار و تعدفیه -

خشی - خشی بالکسر رگین گاه و اختا - ج - خشی
با لفتح مصدره (مع ف ص ۲) -

خجو - خجوجی - مرد در از پاسه و هو فهو غسل
والاشته الخوجات -

خدی - خدیث الناقه تخدی ای اسیرت
مثل و خدیث خودت کلمه بی -

خذو - خذو و یست شدن (مع ف ص ۲)
و خدی بالکسر نفعیه - و یقال اذن خذو اربینتیا

اخذار - و یقال لا اذن خذو اری مستخریه الا اذن
و ضمیه خذو اولی لیه و سبب قبله - و استخریه است

ای خضعت و یزید الیها و یقال استخرات -
خزو - خزو و سرگین انگلذن مرغ و الاسم الخزو بالکسر

خزوه خزرا و سیاست (مع ف ص ۲) قال
الکسانی خانانی خزمیه خزیه و کرمیت ان خزمیه

خزی بالکسر خوار ی در سوانی و در بلا اقتادون (مع
ک ان ۲) و افزاه الهه متعوده خزیه بالفتح شرم شستن

رع کون به فهو خزیان و هم خزیر یاده - خزیه
خزرا بالمد گیاره

خسوه یقال خسوا و زکا - ای خزا و زرج

مینی طاق و خفت -

خشا - خشیه بزیسن (مع ک ان ۲) فهو
خشیان و هی خشیاء - و خاشانی تخشیه خشیه ای کنت

اشه خشیه منه - و هذا الکافی اعشی ای ایسب اشه
خوفان و قوله تعالی تخشیتان برهما طغیاناً - و کفرأ قال

الاخشی کرهتا - تخشیه ترسانیدن و یقال خشی و
بالجماله یعنی الذمب - خشیه علی فعل خشیک

خشو خرمای تباہ ریزه و خشت الخلیه تخشوا اذا
یعنی خرمای ریزه تباہ بار آورد -

خصی - خصیته بالضم خایه خصی ج - و بالکسر
کذا ک و قال ابو عبیده لم اسمع بالکسر و یقال

خصیاه و لا یفر و قال ابو عمر و الخصیتان لیه بیتان
و الخصیتان لجملة ان اللتان هانیهما و تیتیهما

خصیان بلاتا و کذا ک الیه و الیان و هانیا در ان
خصی بالکسر و المد خایه کشیدن (مع ف ص ۲)

خصی نعت منه خصیان ج خصیته بالکسر کذا ک
مخصی موضع برین خصییه -

خطو - خطوة - بالضم گام خطوات بالسکون
و التحریک جمع القله و خطی جمع الکثرة منه خطوة

بالفتح گام و گام مزدون (مع ف ص ۲) خطوا
بالتحریک خطاء بالکسر و المرح - و فی الدعاء لیل قال

خطی عنه السورای وقع و میط - و خطوت و ایت
بمعنی - و خطیته ای حمله علی ان خطو - و تخلیته

و تخلیت رقاب الناس ای تجاوزته -
خطو - خطا لجره یخطو خطوا - ای اکثره - و یقال

لجره خطا بقاء ای اکثره خطوان بالتحریک آگنده
گوشته و رجل خطیان کبیر فاحش و خطی -

اذا تدبره و اسمها المکروه -
خطا - خفیته الشی خفیها - نهان کردم و اشکالا

کردم دهمین الاضداد (مع ن اک ۲) خفی بیرون
آوردن باران موش را از سوراخ (مع ن اک ۲)

ایقال خفی المطر الغارین انفاقن ای من حجر تن
اختاپوشیدن و نهان داشتن خافی نعت و پر می

خافیته را مخفی فی البدن من الحبت - و یقال بخفیته ای
لموس - و اسود خفیته کقولهم اسود حلیه و هانیا سد

خفا و بالفتح و المد پوشیدگی اثر - و نهان شدن
(مع ک ان ۲) خشی خشی ای خات و کجج علی خفا یا

و یقال ایضا یرج الخفا دای و ضح الامر بخفیته جاه
ابن السکیت و کل رکیه کانت حفرت ثم ترکت حتی

ان خفت ثم احتفروها و دخلوا بانفی خفیته - و یقال اذا
من من المرأة خفیاً باحسن سائرها یعنی صوتها و اثر

و طیرها فی الارض - خوانسه پر پاسه بال مرغ نزدیک
بغل دان و ده پر با شد و شاخا سه لوک

درخت و هی فی لغته اهل الحجاز العواهن - و یقال
اختفیت منه ای تواریت و لا نقل اختفیت

خفوضیف و رخشیدن برقی در برابر (مع ف ص ۲)
خفی کذا ک (مع ن اک) فان لمع قلیلاً ثم سکون

ولیس له اعتراض فهو الویض و ان شق الغیم خطا
فی الجوالی وسط السماء من غیر ان یاخذیمینا و شمالا

هو الفقیه و اختفیت اشی ای استخرجه - مخفی
نعت منه و کفن آنچه پوششش با که بر شیک

داب جامه پوشنده خفا بالکسر و المد کیه قوله تعالی
ان الساعة آتیة اکادا خفیها بالضم و الفتح و معنی

الضم از بل عنها خفا و ای غطاء و هو کقولهم اشکیت
لے از لته عمال شکوه -

خلو - خلا - حتی شدن (مع ف ص ۲) خلوة خلاء
بالفتح تنهایی ساختن - و نسوس و اشتن صلواتا

بالبار و گرد آمدن و خلوت با کسی صله بالی قال

خنه
خشا

خبا

خصی
خشی

خجو

خدی

خذو
خطو

خزو
خزو

خطو

خلو

خسوه

خضا
احتقار
خما

خنخی
دای

خوی

دبی

ختا - دجی

خاتبیه

خشو

خروة

اللہ تعالیٰ وازخلوا الی انشیا طینتم وبقال الی بینه
 مع کما قال عزوجل من النصارى الی اللہ قوله تعالیٰ
 وان من امة الا اخلا فمیانہ برای معنی وارسل - و
 یقال انما شک خلا رای برار بنه اللیثیة ولما یجملانہ
 مصدر - و انما شک علی علی فعل ماضی بری شنیہ و مع
 و انیت - و فی المثل خلا رک افعی الیما شک - خلا رای
 والمد الیما آید ست جہای - و جہای خالی خلیہ ستور
 را کرده - و ناقہ کہ بر بچہ دیگری مهر آر دو شیر درید - و
 کنایہ از طلاق یقال انت خلیہ و کشی بزرگ - و خانه
 زینور کہ در وسه غسل بند و یقال انما خلا من کذا ای
 خالی خلا بالفصح و القصر جز در ہجہ کلہ لیثیہ بہا و نصب
 ما بعد ہا علی ان فعل کما تقول جادنی خلا زید و تھم
 فیما الفاعل کانک قلت خلا من جادنی من یخبر
 ما بعد ہا بالخرفیہ تقول جادنی القوم خلا زید و ہے
 عند البعض حزن جز منیز لہ حاشا و عن بعضهم مصدر
 مضاف و اما ما خلا فلان یقول فیما بعد ہا الالانصب
 لان خلا لا یقولون لیس الا صلا لہا و سہ مع ہا مصدر
 کانک قلت جادنی خلا زید ای خالی من زید -
 و یقال افعل کذا و خلاک ذم ای اعذرت و سقط
 عنک الذم - خلا و ہا بالفصح یا علی علی بے غم خلا
 شی - خالی موی بے زک قرون خالیہ قرنا -
 گذشتہ خلی با تصرف گیارہ تر خلا کی وجاہ فی المثل
 عبد و خالی پیہ ای اند مع جووہیہ عنہ - قال
 یعقوب یقال خلیت اعلی و اختلیتہ زر و دم گیارہ
 تر را فنا علی پس در دہ شد و مع آن علی کس
 و اس علف در و خلا ہا بالتا و توبرہ و علف و آن خلیت ہجہ
 اخلیما ای جزرت لہا اخلی - و السیف یخجل ای تفتیح
 مختلوت و خالون گیارہ در و مذکون خلا بسیار
 علف شدن زمین یقال اخلت الارض ای کثر خرابا

و خالی شدن یقال خلاک لشی و اعلی معنی و خالی
 کردن - و خالی یا منتن - و خلوت کردن مقدر لازم
 و شی شدن شکم از طعام سملا خلوت حبتن خلوت
 الرجل ہا رکبہ و خلوت لفرغت و خلوت عنہ سبیلہ
 را کردیم فهو خلوی -
 خنخی - خنخی - سخن بہبود گفتن در مع کر کہ ۲ کلام
 سخن و کلہ خنیہ - و خنی علیہ فی منطقہ اذا فخرت اسخنی
 علیہ الہ برای اتی علیہ بلکہ و خنیست علیہ ای قسمت -
 خوی - خوی - بے باران شدن (مع ناک ۲)
 یقال خوت انجوم تخوی نیا اذا اخلت و ذلك اذا اخلت
 و در تظنی نوینا و اخوت شد - خواہ بالفصح و الخیشک
 لاندن - و خالی شدن - و یفتادان در مع ناک ۲ و ک
 ات ۲) و منہ قیامہ تعالیٰ فتلک بوجہ غاویہ ای خالیست
 و یقال ساقط کما قال اللہ تعالیٰ فی خاد یہ سطل
 مرد شہای ساقطہ علی سقولہا - خوی ہتی شدن شکم
 حاملہ بزدان بچہ خرقہ نوعی از طعام تخویہ ساختن
 این طعام - در زمین در و اما لاندن شکم شتر چون خستہ
 مرد چون سجدہ کند مرغ چون پر ہا فرو بلہ - و کس کردن
 ستارہ بفرود شدن و غروب نمودن - خوی زمین نرم
 ختیا - اندہ یا ترس یا جاری نگولسار کرد پس
 فرو خنی نمود (مع ناک ۲) خنخی مثلہ ختا التوب
 پرز ہای جامہ را بر بافت مخموت کنت منہ ختا نسا نا
 یعنی بہان را از کار باز داشت و خنی ای بلع شامہ
 کسر نو با تو با متفر تا خنیہ ناقص -
 خاتبیه - عقاب خستی از خون پادشاہ با جسز
 آن رنگش زر گشت -
 خشو - پامین شکم فرد ہشتہ یقال امرأۃ خشوا
 و لا یقال زک للرجل -
 خروہ - الفاس - بالفصح سورخ متبر فراسخ خرا تا

بالفتح نام دو ستارہ خرا کہیہ -
 خصنا - ریزہ و پیرزہ شدن چید در مع ناک ۲
 اختقار - زن فراخ کس را جملہ کردن -
 خما - اللبیب نموا - ای شستہ (مع ناک ۲)

فصل لیل

دای - دای - از شتران جالی کہ چون چوبہ
 بوی رسد ریش کند و منہ قبل للفراب ابن دای
 و فرقیقتن در مع لغتہا یقال دایت للشی ادائی و است
 لغتہ فیہ - و یقال الذئب ہا ای للفرال لیا خضہ
 ای خیلہ شل یا دو - ابن دایہ زاع و آیات بالتحریک
 ج - جمع دای وئی مثل صنان و صنین -
 دبی - دبی - بالفصح بقصر لجر او قبل ان یطیر
 یعنی تلخ پیادہ و باہ کیے ارض مدتیہ زمین تلخ خورد
 و ارض مدتیہ مد باہ زمین تلخ ناک ای ارض
 از ایشہ بخرج من ورقہ الدبی یعنی برگ شلوہ
 گیاہ چندان شود تلخ مانند گرد و دباہ بالفصح و لغتہ
 و المدک و دباہ کی و یقال جار فلان دبی دبی ذبا
 جاہ بال کالدنی فی اکثرہ یعنی چون تلخ -
 دجی - دجی - بالفصح تاریکی و توجہ تفتین تاریک
 شدن در مع ناک ۲ لیلیہ و اجبیہ لغت منہ - و
 و جالیلیل داو حجا و تدجی یعنی - و یا جی تاریکیا کا نہ
 جمع و جہا قال الاصمعی و جالیلیل اذا ہو ایس
 علی شعی و لیس ہومن الظلمہ و منہ و جالیسلام ای
 قوی و ایس کل شی - و جبیہ بالفصح کارۃ صیاد و
 تاریکی و جی ج - و یقال انہ لیس عیش و لاج کانہ بود
 الخفض و الدبی - مداجاۃ مداک کردن و داجیہ
 دارمیہ کانک سائرۃ العداوۃ - و المداجاۃ ایضا
 المنع بین الشدۃ و الرخار -

لہ الدب و اعدا البارہت و کرد ہا انا کہ جاہ بادی دہر یا دین ہا کثیر فیلط الجری ہا انا

دحو - وحاً - گستردن (معنی ۲) قوله تعالى
 ذَا الَّذِي نَجَّىٰ ذَكَرِكُمْ لَمَّا هَوَّيْنَا سَمَكُومًا
 الْحَمِيصِي عَلَىٰ سَاحِلِ الْأَرْضِ - ويقال لا لعب ما يجوز بعده
 ووجه ای ارم بجوز و دست دیا اندازان رفتن اسپ
 (معنی ۲) وحیة بالکسر تمام مردی و هو الذی
 کان یأتی جبریل علیه السلام علی صورته و کان من اهل
 الانس و حیة و حوة بالفتح فیها نام پسر معا و بین بکرین
 هو ازن مدعی النعامه جای بینه نادن وی اوسه
 النعامه جاسه چوزه بیرون آوردن و و هو فعل
 و و و - و و - بازی یقال بزار و مثل عصاد و
 مثل دم و دن مثل حزن و دگر فی التون -
 درسی - درسی - بالفتح و درمی بالفتح و کسر در آیه
 بالکسر و استن (معنی ۲) درتیه و درتیه بی
 علمت به و لا وری ای لا علم و یقال بحزن الیا لکثرة
 استعمالهم و قالوا لا اور کما قالوا لم ابل ولم یک
 اور ارانگا بانیدن و قرمی و لا اور اکرم به بفتح انرا -
 مداراة با یکدیگر زسه کردن تمز و لا - درتیه علی عملتیه
 لانه و بغیر الممز و به دایه لیستتر بها الصامد فاذا المکنه
 رمی - و درسته مداراة سیخ و شاخ با یک که زبان
 بوی مومس بر راست کنند و قدرت المکره ای
 مرحت شعر با - و قولهم اورد اما کانا کانهم اعتماد و
 بالغر و الفارة - و در راه و اورا و بعضی ای ختله
 دسی - تدسیته پوشانیدن و شها سے اخفا با
 و هو فی الاصل و شها قابل من احدی السنین
 یا -
 و عو - و عو - بالفتح به طعام خواندن دن ا
 (معنی ۲) یقال کمانی و عو غلان و مدعا غلان و
 بالکسر پسر غلان و عو سے نسب کردن
 یقال غلان دمی من الدعوة والدعوی بذکام کثر

المرب و بعضهم یفتنون الدال فی النسب و یکسر و هنا
 سنی الطعام - دمی پسر خوانده - قوله تعالى و ما یجکل
 اذ یعیالکم ای بنا کم دعوی م اذ نما دعوی کردن بر کس
 و نسب و نام خویش گفتن در حرب پیش خصم
 و دعوت الخیطان و الغراب ای تداوست - ادعیه
 بالضم و التشدید حیثان مداعاة حیثان گفتن دمار
 بالضم و الدم ادعیه حج و خواندن - دعوت و استدعیه
 بکس - و دعوت الله بالخیر و علی بالشر - و اصله
 و عاو لانه من دعوت الا ان الواو لما جا است
 بعد الالف هزت و یقال لمرأة امت تدعین انت
 تدعون علی الاصل و انت تدعین بانتمام العین لضمته
 و الجماعة انتن تدعون کما للرجال الا ان هذا الفعل کما
 تقول تمنعون بالاعلال ذاک لفعلین کما تقول تمنعون
 بالاعلال - ادعیه اللبن ما یرک فی الفرج لیدعو بالیه
 و فی الحدیث و حج داعی اللبن - و داعی الدبر صوفی
 یقال ما بالدار و دعوی بالضم ای احد و لا یستعمل الا
 مع الجبر و یقال لبعض العرب لو دعونا لانه معنا
 لا جنبنا کما تقول لو دعونا لانه معنا -
 و عا - و عو - و عو - دعوی بدیقال غلان ذوا
 و عوات و دعوات اے اخلاق ردتیه - دعه لقب
 زنه کول یقال اجمع من دعه و اصلها و عو او
 و عی و الهام عوض -
 و فو - و فو - خسته را شستن (معنی ۲) و فو
 الجرج و دافیه و ادفیه و فی الحدیث انه علیه السلام
 اتی باسیر فقال لقوم منهم اذ یسوا به فادنوه برید الله فای
 من البر و یعنی گرم کردن قدس و ایه قتلوه فورا رسول الله
 علیه السلام یعنی دیت داد اور رسول صلعم
 و فابا لقصه خمیدن (معنی ۲) اونی کوز و عقل
 اونی هو الذی طال قرنہ جدا و ذهب قبل

اؤین یعنی دراز شده شامه سے دسوی گو شامه خیمه
 دعوا به و طائر اونی طویل الجناح - و فوار عقاب
 یسیر لوج منقار با و دخت بزرگ ندانی دریا غن
 و کتاده در فتن شتر و فوار شتر نیکو در از کردن -
 و قا - و قی - لفصل - بالکسر قی و قی اذا کثر
 من شرب اللبن حتی یلثم لیسه چندان خوردن گاو و
 کروش نمودن و قیة مؤنث - و قیل و قوان و قوی -
 و لو - و لو - دلاة مثله و لا بالفتح دلا بالکسر
 و قی کذک اول جمع قله منه قلبت الواو یا رلو قوما
 طرفا بعد فتمه و کی از بروج - و و اع شتر - و سخن یقال
 جا و بالذلو اسه بالذاهیه - و الیه و دلاب لوبر کشیدن
 و لو از چاه و معنی (معنی ۲) یقال ذکوت الدلو و بچاه
 فرور با کردن آنرا دلا و مثله و زم راندن ستور را -
 و نری کردن با کس یقال منه دلوته و والیه
 ای داریه - و شقیب گرفتن کسی را یقال دلوته
 بفلان الیک ای استشفعت الیک - اد لوی الی
 اسرع و هو انوع یقال دلاة بغر و رانی و قه قوله لقا
 فلهما لغر و ر - و کتله من الشجرة - و قول لعائله
 شرم و تانته لای ای تدلی کقوله تعالی ثم ذهب الی اهل
 یسطی ای تیطط - و ادلی سحبه ای اخرج بها و هو یسلی
 یرحمه ای میکت بها و ادلی بهاله الی الحاکم دفعه الیه منه
 قوله تعالی - و قد کوا بهما لیل الحکام یعنی البرئوه -
 و ما - دم - خون و الذمته اخس من الدم کس
 فلو بیاض و بیاضه و اصله دمویا تحریک و انما
 قالوا دمی کدی لکسرة الیه قبل الیا کما قالوا رضه
 برضی و هو من الرضوان و قال سیبویه اصله دمی بسکون
 المیم لانه یجمع علی دما و دمی مثل ظبا و ظبی لظی لویکا
 مثل قفا و عصا لما جمع علی ذک و قال المیزان اصله
 فعل بالتحریک لان جا جمعه مخالفا لظا و الذاب

دحو

وقا

دلو

دو

دری

دعا

دسی - دقوی

دعو

دوا

منه الیاء و دل علیها تو نمیرسه المنتهیه و میان الایر سے
 ان الشاعر لما اضطر اخرجه علی اصلا فقال دشتر فقلت
 علی الاعقاب تدعی کلومنا و دکن علی اقداسنا فقیطر الدمی
 فاحترج علی الاصل - و تصغیر هومی و النسبه الیه سے
 ادوموی و المصدر منه الصنادی ر مع ک (۲) ان
 دوی کندک لقال دمی اشته فی دم علی فعل فمصدر
 سحرک بلا اتفاق و انما اختلفوا فی الاسم و تشبه بالضم
 بہت و صورت و کئی ج - ساتید مانام کو سب سے
 اقبال کا سما اسمان جلا و احدا - مدی تیری کہ بروی خون
 خشک شدہ باشد - واسپ نیک مسخ و ہر چہ نجابت
 مسخ باشد مستحق آنکہ ہرق دم از غریح حق خود گیر خون
 آردہ از مین خود آرد اما تہ تہ خون آوردن - و خون کو وہ کو
 و امیہ شیحہ کہ غنن بیلابی زدی و ز مردم الاخرین نوئی زلویہ
 و نو - و نو - نزدیک آمدن صلہ بمن ر مع ف من
 آردہ متعز نہ - و بتا این جہان نزدیک و نوکت
 ادنی از نوفا بمعنی اقرب د نزدیک برونی ج مثل
 کبر سے و کبر - دنیاوی دنیوی دینی منسوب بوسے
 آونت الناقہ نزدیک شدت حاج وی و د آمنت
 بین الامم من ای قاریبت - و ہنیا و نادر ای قرآ
 ولی نزدیک بلا ہنرۃ التمرنا کس و فرومایہ و فقیہ اولی
 دنی نو ادنی دنی لے اول شئی - و بیہنے ظمان فی الامور
 یتبع خسیسہا - و اصغر یا - و فی الحدیث اذا کلتم نوا
 ای کلوا مما یلکم - مدنی مرد وضعیبت و تدنی ای دنا
 قلیلا قلیلا - و تدانوا ای دنا بعضہم من بعض - و ناموضع
 او نیان د موضع و یقال ہوا بن عم دسنے بالکسر
 بالکسر و الضم اذا ضمت لم یجر الاجر او فی الکسر جلا و الاجر
 و السکون - و اذا ضفت الهم لے معرفۃ لم یجر
 فی نحو و نے کہو تک ہوا بن عمہ دنیا و دنیا لان نیا کوی
 لایکون لغتا معرفۃ -

دوختا

دروان

دوہو

دوسی

دوستوی

دوشتا

دولی

دونو

دوہو

دوی

دواو

دوہی

دزو

دوہا

دوا - و وار - بالمدد ارد - و داروی فروہی زن
 و لاغری و بارکی اسپ و آن شہرت کہ میدہند اسپ
 را کہ میجو - و باریک میشود نہ لاغرا دویہ ج - و بالکسر
 لغتہ فیہ لغتی و وار یقال بالکسر ہو مصدر مثل مدا و ا ق
 و دار - جل و دوامرۃ و دویہ از فاسد خوف من او و جل امر
 دویہ کسکویہ مذکور است از جل دویہ بالفتح ای جمع و یقال کسکویہ
 المینث و یقال دویہ بالفتح ای جمع - و یقال کسکویہ فلان
 دوی لے ماری بہ حیوۃ - ارض دویہ دو اتاک دو
 بالقصر بجاری ر مع ک (۲) و دوی ای مرض
 دوی صدرہ ای صفتن - و ادواہ امر صہ و ادواہ
 ای عالمجہ - و یقال ہویدوی دیدوی ای بکسر ض و
 یعالج - و تدوی بہ لے تعالج بہ دویہ ای لشی
 لے عوج و لا یذہم فرقا بین فاعل و فعل - و وایہ بالضم
 و الکسر ہر شہیر و جرات و شہور با تدویہ ہر بسطن
 جرات و شہور و او خوردن ہر شہیر دویہ الہریج
 و دیش و آواز با دوسک کانتی النخل - و دوی النخل
 اذا کان لمدیرہ دوی - مددی - ہر شہیر خوردہ - و
 ابر یا رعد دوی الکلب فی الارض اذا دار و تحول
 کما دوی الطیر فی السماء اذا دار فی طیرانہ و یقال
 التدریج فی ہوا و التدریج فی الارض قولہ
 نقان بعضی و تہ اشتقت و وامتہ الی صبح و ذک
 لایکون الا فی الارض - و وادۃ بالفتح م دوی ج
 مثل نواۃ و نوی و دوی علیہ قول جمع الجمع - و و
 بیابان دوی و دویہ کندک لانما مفازۃ مثلہا
 فتسبت الیہا و ہو قولہم قعسہ و قعسہ و دہر وار
 دو داری - و با قالوا دویہ قلبو الواد الا و لے
 المسکنۃ لغال الفتح ما قبلہا دلا یقاس علیہ دوا
 جانی و یقال ما ہاروی ای احد -
 دوا - و اہمیہ کار سخت و شوار - و سختی و دوا

ج - و یقال دہیہ ای اصابتہ و اہمیہ و ہوا و ہوا
 توکیداما - دہی با سکون زریکی و کاروانی ر جل دہیہ
 بین الہی - الدہا بالمدد الہمزۃ منقلبۃ من الیاء
 دہا و سیاوان - و یقال ما و پاک ای اصابتہ بالجمع
 دوا - تاریکی منہ لیلیہ و خیال یعنی شب تاری -
 دروان - بچہ گفتار از مادہ گرگ -
 و سوقہ - نا بالیدن خلاف زکو ر مع ک (۲) من
 داس لغت منہ و ہنکان شدن ر مع (ف و ت)
 دسلی - نا بالیدن خلاف زکا و ساسہ تہ سیرہ یغانا لایہ
 اورا تباد کرد و دسی عنہ حدیثا یعنی ہر داشت آنرا
 دستوی - شہری ست معروفہ در غم -
 و شا - در جنگ نیک درآمد ر مع ک (۲) من
 دلی - سرگشتہ شد ر مع ک (۲) من ای قرب
 و تواضع و الیہ اسے دا دیتی یعنی چارہ کردم من در
 دہوار - دہویہ بالضم از بسکہ سخت و یوم دہو
 بالفتح بن یا ہم -
 دوی - دوی - آوازی ست کہ از ان حد
 بر آوردہ اند و الاصل انہ ما کان للناس حد و ضرب
 اعرابی غلامہ و بعض صاحبہ نمشی دہو یقول دوی
 ارد یا بیری فسارت الابل علی صوتہ فقال لزمہ و یقال

فصل الذال

ذوا - و ذوا - رائدن ستور ر مع بفتحہ ان من
 و ہر مردہ شدن تر -
 ذوی - ذویان - بالضم و الکسر ہر قبیلہ -
 ذرو - ذرا - نپاد و پوشش و یقال نانی ذراک
 لے نے کفک و شکر و اچہ ہر باد شہور - و شکرک
 رنجیہ از چشم ذری بالضم بالای ہر چیز - و بالای کوہان
 و کوہ فدوہ بالضم و الکسر کی تہ رنی ہر آمدن ہر بالا
 کوہ و کوہان - وزن از بر تران تبیلہ خواستن و یقال

ذو الشئ من سقط - وذو روث ای طیرت واذیبت ذریا
 باد باخورد و پشتاب رفتن (معن ۲) یقال در فلان
 بند و ذرو ای میمر مراد بیا - و ذو من القول من
 طرف من و لم یقال و برداشتن بادگاه را خاک را
 بر باد کردن خرمن را ذری مثل (معن ۲) اک (۲)
 یقال ذرت الريح العرب وغيره تذروه و تذریه و
 و ذریا لیس سفینه و منته قوم ذری الناس الخنطه - اذرا
 انداختن تخم در زمین - داشک ریختن چشم و یقال
 طعنه فاذراه حسن ظن و ایتیه الی القاه استذرا کشتن
 خواه شدن پیش و بز - و بسایه درخت شدن
 و پناه گرفتن بچرخه صلته بالیاء - تذریه بر باد کردن
 خرمن و ستودن حسب خود را و برداشتن خود را
 و بر باد کردن خاک کان را به حلب زر - و ذریه کردن
 گو سپند را و مانند آن - و مانند پاره از چشم بر گو سپند
 بجهت نشان مدری با کسر سکوزه بالضم و التخفیف
 ارزن و اصله ذرو و ذری و الیاء عوض من دران
 و و کراهه شمرین لا و احدیها او هوندی کما یسئل
 و سدها لیس کمان آنجا که زهر بر سر نشیند
 و جاء فلان ینفض ندرویه اذا جاسر
 یا غیا یتهد -

ذکوان تیلید ذکیه بالفتح و بالضم آنچه آتش بوی تیز شود
 از فروزین
ذلو - اولیاء - نهان رفتن -
ذمی - ذمار - بالمد باقی جان مذبح یقال انصب
 طول شی ذمار و جنیدن مذبح (معن ۲) و بالعکس
 الضیالیه فیہ - ذمیان شتافتن (معن ۲) و تا آنجا
 کردن بوسه را یقال ذمتی ریج کذا ای آذنتی
 و استذمیت ما عند فلان ای تمجده و اخذت - و یقال
 خذ من فلان ما ذمی تک ای ما رفع تک
ذوی - ذوی - بالضم پسرین (معن ۲) اک
 و بالعکس الضیالیه فیہ ذوی لغت منہ - و ادا هم
 لیس از یله -
ذح - الابل سخت رانده شتر را یا دفع کرد و جمع بفتح و
 معن ۲) ذعا المرأة جامعها -
ذحی - بالفتح به مطرقه پیشم را و اخیدن (معن ۲) اک
 ذحی شجایی کرد و ختم الترحیح ذحیا اصحابهم و یسئل
 لهم منہما ستر مدخاة زمین بے درخت -
ذحیة - زن گول خوشن آرا -
ذوقی - اسپ فردشته گوش سست
 یعنی ذوقار مونت منہ
ذوی - فریدن (معن ۲) اک

ترکوا الهمة فی مستقبله کثرت فی کلامهم و ما احتاجوا
 الیها فمزده الیاء و با جار ما فیہ بلا همز الیاء یقال
 بل ریت دهل سمعت و فی ارایت و ارایتک است
 و ارایتک و الا من من الاصل رو من الخذت یقال
 ارایتک الشیء فراه و اصله ارایت و ارایه و هو نقل من المرادی التی
 و آرات الشیء اذا عظم ضررها فهو مرعی و مرعیة - ریا و
 بالکسر المدح و الخشین ریا یعنی خلق نمودن یقال فعل
 ذک ریا و سمته و هو مرعی و هم مترادفون - و قوم ریا
 و هو یتم ریا را ای یقال بعضهم بعضا - تراهی الجمعان
 لیس رایی بعضهم بعضا - و تیرا هی لیس نظر لیس
 وجهه فی المرأة او السیف و تراهی له من الجن
 شیء و یقال - فلان لیسترا من الیاء کما یقولون یتمتع
 و یستعمل و یقال لعین مالک لیس
 عمل دکن کالی النظر الیک - ریت - بالکسر شش
 و الیاء عوض من الیاء و روکات روکین رج - و رایت
 لیس صحبت ریت - تریه اندک زرری و تیرگی
 که حالش لیباز غسل بنید و قوله تقال لیس حسن
 اساسا و ریا اذا قری بالهمة فهو من الخشین و
 و هو ما رأت العین من حال حسنة و کسوة ظاهره و من
 لم یتم فاما ان لیکن علی تخفیف الیاء و لیکن من
 رویت الوانهم و جلودهم ریا لیس ابتلت و حسنت
 و یقول فی خطاب المؤمنت من انتم ترین فی جمعها
 انتم ترین سوا الیاء ان النون استتبه فی الواحدة
 علامة الرفع و التي فی الجمع للجماعة فلم تسقط بحال و یقول
 انت ترینتی و ان شئت قلت ترینی لیس الیاء النون
 کما یقال لیس منی سامرا مدد و او مقصور انتم لیس بنا کرده
 مقصود و قیامات یقال من من رایی و من من رایی سامرا
 رایی مرأة بالکسر کنیه مرآی مرایج - مرأة علی مفعلة
 بالفتح و یاء خطاب و امرأة حسنة المرأة و المرادی خوبیدار

ذلو
ذمی

ذوی

ذح

ذحی

ذحیة
اذلی

ذکو
ذهو

ذرای

فصل الرأی

رای - رؤیة - دیدن بچشم متعادل مفعول
 و انا سنن متعادل مفعول یقال اه ای البصره
 در آه عالمال لیس علمه در آه مثل را و کذا تک - رای
 دیدن بدل و بینائی و لیس آه در ارج - و رعی علی
 فعل الیاء مثل ضان و صین - و یقال به ریس
 من یمن ای من یقال رای فی الفقه رأی و قد

ذکو - ذکار - بالمد تیزی خاطر یقال من ذکی الرجل
 فبوزکی (معن ۲) اک و عمر و ذند کانی یقال لیس
 الدابة الذکاء ذکار بالضم غیر مصروف آفتاب معرفه الیه خلها
 الالفت و الیاء یقال بذه ذکا و طالقه - ابن ذکار صبح
 مذکیه گوییم گوسپند را و بر افروختن و تیز کردن کشت
 و بسایل بآمدن مردم مذاکی اسپان از میان سلسل
 بر گذشته مذکی کی دنی مثل جری الذکیات عمار ذکا
 بالضم تیز شدن آتش (معن ۲) اک و استعد
 منہ و دیدن بر گشتن یقال ذکیت علیین

دقی مثل تجزین مہولہ مرآۃ ای ظاہر حالہ بخیرک
 عما غاب عنک ای ظاہر ویدل علی باطنہ - ترسیب
 آئینہ پیش کسے دشمن کرکے او بالضم نیکیوں و خوبی
 دیدار رو یا علی فعلی خواب کہ دیدہ شود بلا متونین
 بالتونین مثل رومی ج - و فلان منی بجزای موسی ای
 بحیث اراہ دا سح -
 ربو - ربا - فزونی - و فزون شدن و بڑا ہون
 بر بلندی - و تاسہ بر افتاون و ربا الفرس لے
 اخذ الربو فی العدوی یعنی تاسہ دمع ف اص ۲۰ رابو
 بلندی و شپہ زبوتہ ثلث لغات و ربا و تہ مشلہ
 قولہ تعالیٰ فاخذہم اخذہ رابو لے زائدہ و ربوت
 فی بنی فلان و ربیت ای نشأت فہم - و لقیال اربیت
 او اخذت اکثر ما اعطیت و منہ الربو ابالکسر القصر
 و ان زبوتہ دنی گرفتن سست و دوام و بیج قولہ تعالیٰ
 و اخل اللہ بالبعث و حرم الربو - ربون ریمان
 تفتیہ و قدرتی الرجل - ربیہ لغتہ فی الربو و نوعی
 ارحشرت ربی ج - و فی الحدیث فی صلح اہل سحر
 لیس علیہم ربیہ فلا دم قال القراء ربیہ بالضم و التخفیف
 سماع من العرب و القیاس ربوۃ بالواو و کذا جبتہ
 من الاحباء و معنی الحدیث انہم اسقط عنہم کل دم
 کا تو ایلویوں بہ کل ربو اکان علیہم الاروکل موکم
 فانہم ایدہ نما - ترجمہ پروردن ربیہ و ترجمہ بمعنی
 ای غزوہ ہذا کلک مانعی کالولد و التریح و نحوہ
 مرئی و مریب ای معلول بالرب یقال لعلی ربا
 بالفتح و الی ای طول - اربیہ بالضم و التشدید بن
 ران و آصلہ اربوۃ فاستقلوا التشدید علی الواو ہما
 اربیتان - و یقال جاہ فان سہ اربیہ قومہ ای
 فی اربن و شیرتہ من نبی الاعمام و نحوہم ولا تکون
 الاربیۃ من غیرہم - اربیان بکثیرین و التخفیف نوے

ربو

رحی

ربو

رشی

رخو

رجو

ردی

از ماسہ -
 ربو - ربوۃ - گام زدن (مع ف اص ۲) و فی
 الحدیث فی معاذ انہ یقدم العلماء یوم القیامۃ
 برتوۃ ای بخطوۃ و لقیال بدرجہ - و شست کردن
 و شست کردن و ہون الاضداد - و فی الحدیث
 ان الحریرۃ ترلو فوا و المرین اسے تشدہ و تقوۃ
 و ان نوسے از قلیہ و طعام ہما رست - و کشیدن
 چیزے را نوسے و تیر اشارت کردن -
 رشی - رشیتہ - دروزانو و معاصل ریات ج
 مرثیہ بر مردہ ستایش گفتن و گریستن دمع ف اص ۲
 لقیال رشیتہ و رشوتہ الینا و رشیتہ ای رش لہ - و
 بالضمۃ الینا لقیال رشأت المیت و لبات بلج و
 حلات السویق تجلتہ و انما ہون الخلاوۃ و امرأۃ
 رشارۃ فی رشایہ و نحو ہما لیس ہمزولان الیاء اذا
 وقعت بعد الالف الساکنہ ہمزت و کذا تک
 بقول فی سقاۃ و سقاۃ و ما اشبهما - و رشیت عنہ
 حدیثا اذا ذکرہ عنہ و ارنشی رشایہ مثل روی روایتہ
 رجو - رجو - رجاء - بالمد امید داشتن - و تفسیر
 (مع ف اص ۲) قولہ تعالیٰ و ما لکم لا ترجون شوقا
 ای لا تحاقون عظمتہ اللہ رجاء و کذا تک بالفتح
 الار رجاء و الخیر و رجیت الامر آخرتہ بہرہ و لا - و قری
 قولہ تعالیٰ و آخر دن مرجون لامر اللہ بالمر و بلا
 ترجمہ ترجمہ ارتجار امید داشتن رجیہ امید ہشتہ
 لقیال مالی فی فلان رجیہ ای ما رجوہ - رجاء بالفتح
 و القصر کرانہ ہما و کل ناحیہ رجاء و منہ ارجیت البس
 رجوان دو کرائہ و لقیال حی بہ الرجوان ای طرح
 فی الممالک - ار جاہ کرانہ بقولہ تعالیٰ و الممالک
 علی ارجاہما - و ارجیت المناقہ اذا اتانا ہما ہما
 ارجوان لضمین رشی است سخت مرخ - و درخت سست

کہ شکر ذائق مرخ میباشد عرب ارجوان ارجوان
 منسوب ہوے -
 رحلی - رحلی - بالقصر سنگ آسیا و ہما رجیان و
 مرث و لقیال ثلث ارج و ارجاء کثیرۃ فی الجمع و
 کل من مدقل رجاہ و رجالات و ارجیہ مثل عطاء و
 عطاء ان و اعطیہ زمین بلند گردو دندان - و بر
 قوم و سنیہ شتر - و نام جاب و شتر ان کہ بہ انوسے
 گرد بر گردند و القبیلۃ الی تستقل بنفسہا و تستغنی
 عن غیرہا - و رحی الحرب جو متہا - و رحی السحاب
 مستدار باد رحیت الرحی و رحوتہا اذا اورتا - و
 رحمت الخیہ ترحو و رحمت اذا استدارت -
 رخو - رخو - بالفتح و الکسر سست رخو بالکسر
 بالضم سستی رخوۃ بالکسر بخا و بالفتح و المد خا و
 بالفتح سست شدن دمع ک ان ۲ و لقیال العیا
 فرس رخوۃ سستہ - ارخا پرودہ فردگذاشتن
 لقیال رخیت الستر - و غیرہ اذا ارسلتہ و ارضت الثا
 اذا استرخا صلاہا - استرخا سست شدن و
 فرود ہشتن بہر چیز لقیال استرخی اللحم یعنی فرو ہشت و
 سست شد گوشت و لقیال ہذا رخیہ ہر چیز
 اذا ختہ شود چون پرودہ مانند آن تراخی و تک
 کردن ارخا الینا نوے انجودین بمراد و منہ فرس
 مزخا و ذخیل - مراخ و اتان مرخا کثیرۃ الاغار -
 رطل رخی بالالی و اسع الحمال - رخا نینام با و نہم قولہ
 لغوی سوناہ الریح تجری بامرہ رخا ای جعلنا بارخا
 ردی - ردی - ردیان - نوے ازد و بدین
 ارب و خز و فزون شدن سال لقیال متبرکوت
 علی خمسین ای روت و اردیت مثلاً کوفتن و
 چیرے را (مع ف اص ۲) مروی بالکسر سنگ ندائی
 دشت لقیال للشباع انہ لم یوسع لرب

وهم مرادى الحروب وكذلك المراداة - وفي المثال
 كل صب عنده مراداة وكشفه بالناقمة في الصلاة
 يقال ناقمة مراداة - رداة نخرة روى راج - مرسة
 بالضم والتشديد على حوب كشي بانان مرادى راج -
 روى اليانك انما منقن وبيك باى جستن كوك
 وانقادن در چاه وفرد افتادن از كوه (دع فاك ۲)
 تروى مثله - يقال روى فى البرء وتروى اذا سقط
 فى برء او نور من جبل ورفتن يقال ما ادرى اين روى
 اى اين ذمب - رداو بالكسر والمدى شمش
 رداوان رداوان عثية وكل سم ممدود فلا يخلوا
 مان يكون بمنزلة اصلية فكرت فى التثنية على حالها
 وما قلبت يقال خزار آن وخطار آن واما التثنية
 فقلبت فى التثنية وادوالا غير يقال صقر وادوان
 وسورا وان واما ان يكون منقلبته من راج او
 اويا مثل كسار ورو او اوله مثل علباء وحر بار
 مله لبراج شمال قضيا وجران قلبت واد مثل
 التثنية ويقال كسادان وروادان وعلبانان
 وجرانان اد تركت على حالها حمزة ويقال كسان
 وحر باران وروادان والباء ان مثل
 الاصلية وهو اجدو - تروى رداو برا كندن ارتدا
 مثله روية بالكسرة كالركبة والجلستة يقال منه جوسن
 الروية وروية حروية - وراو ميت عن القوم
 مراداة اذا رميت بالحجارة - وراو ميت فلان اى
 رداوية وهو مطلوب - وراو ايضا يفتح واراو -
 روى بالقصر لالكي وراك شمدن (دع ك اوت)
 اروا وصدق فيه - ريل زواى بالاك وامرأة روية
 روى - روية - ناقمة لا غرشة از رفتن - وناقمة
 خرمائده بر راه رداياج - روى مكر منه - اردا
 نزار ولا غر کردن وانداختن براه المرزى المبنوة

رزى - ارزاو - بناه گرفتن به كسى يقال رزيت
 نظرى الى فلان اى الخبات اليه -
 رسو - رسو - رسو - بالضم والفتح مشدودا ومخفا
 اليتادن برجاي - واستوار ستمك (دع فاك ۱)
 ورجاماندى باى در حوب ورجامى اليتادن كشي
 در بحر يقال رست اقدامه فى الحرب اى شبت وجران
 راسيات وقوله تعالى لسم الله جربا و منها وقدم فى
 فصل الجيم واصلح كرون ميان وكس - وسخن گفتن
 به چيزى از كس رسوة نوسه از شيه وهر كده در شيه
 در كشد مر ساة بالكسر لنگر كشي واقفت السجاة مرها
 اى دامت - رواسى من الجبال كوه اى
 حكم واحد بارسيه - ويقال رسا الشغل بالشول
 وذلك اذا تعاعلها - ويقال تمرة زسيانة بكسر
 الزون نوسه از خريا -
 رشو - رشو - بالكسر والمدى و لو ارشيه راج
 رشوة بالضم والكسرة باره رشى راج - رشو پار داون
 (دع فاك ۲) ارتشاه پار كشتن استر ساه
 پاره خواستن بر حكمه - وشيه جستن كره از ماد ار رشاه
 رشوت دادن - ورسن بر دلو بستن ويقال بر
 افريل نرمى كردم با كس و رشية لى ظاهره وارش
 الخظل اذا امتدت اعصانه شبه بالار ششيه
 رشاه مستارگان خرد ودر برج حوت دوى من
 المنازل -
 رضا - رضوان - بالكسر والضم خوشنود
 مرصاة كذالك ولسند بين (دع ك ان ۲) رضى
 بالكسر مصدر محض يقال رضيت عنه واصله رضوت
 ويقال رضيت الشى وارضية فهو مرضى ومرضوعه
 على الاصل والاسم الرضا بالمدى الكسافى رضوان
 ورضوان فى تثنية الرضا والحمى والوجه صيان

رضيان وجميع ذلك من الواو التثنية راضية اسه
 مرضية لانه يقال رضيت معيشة على ما لم ليم قاعله ولا
 يقال رضيت بالفتح ويقال رضيت به صاحباً
 عليه فى معنى رضيت به وعنه ايضا - ارضاء رضية خوشنود
 كردن ورضية اذا رضية لبعده - واسترضية فارضا سنى
 ورضان فلان فرضوتة ارضوه بالضم اذا غلبت
 فيه - رضوى كوسه بدينه رضوى منسوب بوسه -
 رطا - ارطى - درخته از درختان ريگ اوطا
 كيه وهورا فعل من وجه وفعلى من وجه لانه يقال اوديم
 مار و طامى مدبوغ بورقه وادوم مرطى اليه و الحوق
 ان ان ميت فى واحد بايد على ان الالف ليست
 للتاثيرت وانهاى اللام ان ابنى الاسم عليها واطلت
 الارض اذا ثبت الارطى - راطية موضع اراط
 بالضم كذالك -
 رعى - رعى - بالكسرة و كياه ارمارج - رعى
 بالفتح چريدن - وچرايندن - وچشم داشتن راج
 بفتحها (يقال من رعى النجوم - ورمى البير الكلا وارتعاب
 ورضيت الابن ارعا بارحيا - مرعى كياه وچراگاه وچراگاه
 ورفى مثل مرعى ولاكا لسعدان - راعى
 چراغنده - وگاه دارنده و لقب مردى رعاة ورعيان
 وراعاه بالكسرة والمبج مثل قاض وقضاة وشباب و
 شبان ورجال ورجاع قوله تعالى رحمة ليعبد - الرعاك
 وفلان رعى على ابيه اى يرعى عنه - ويقال رعى
 ترستيه بكسر التاء ونهها و اليا مشدودة فيما الذسى
 بچيد رعية الابل - ترعايه بالكسرة مثله - رعاوى بالضم
 وافتح شتران كركو و قوم چرا كنده مرعاة چشمه
 وكر لستن - وگاه داشتن حتى كس را و با هم چسرا
 كردن سورا - وگوش داشتن بكس منه قوله تعالى
 لا تقولوا لعناقال الاخفش ليقروا عفا بالتسوين

رزى
 رسو
 رطا
 رشو - رعى
 رضا
 روى

سے چوبندے بران لاجان كشي راندهندى ڈانڈ - ذنى الصراح المرزى شنيخه تر قع بها التثنية يكون فى بيان الملاح ۱۳

على افعال اقبل فيه كانه قال لا تقولوا اجر او جزو من امر
استرنا ونگاه وداشتن خواستن وسمي المثل من
اسم رمي الذئب فقد ظلم - رعاية بالكسر باسيا وياس
رعيت وداشتن امير - وحرمت کسی نگاه وداشتن يقال
رعيت عليه حرمة راعي والى رعيت عامه مردم يقال
ليس لرمي كالمراعى - رعوة بالفتح والكسر باسيا وياس
ازجى راعى من راعى (۲) ارعوا لثمة يقال فلان
مسن الرعوة وقد رعوى عن ابيج عيا بالضم و
رعوى بالفتح الاسم مثل اعياد يقوى - ارعاء بخشون
بر كسى يقال ارعيت عليه اذا ترجمته ولى قال مته
ارعى الله الماشية اى اميت لها ما ترعاها - دار عمية
سمعى اى اصغيت اليه -
رعو - رعوا بالضم والماء كرون رشتند در رع
من (۲) وفى المثل كفى برقاها مناديا ترغية كلك
بر آوردن شير و منته قوم كلام مرغ اذا لم يفتح عن
سناه - ويقال ايضا است ابرم ترغى وشف اى
الماشاة ورعوة - رعوة ثلث لغات كلك و
شير رعوى ج - وكذا لك رعاية اللبن وزعا و تر باضم
مع الياء والكسر مع الواو و على العكس العين
مرغاة بالكسر كلك غير ان غار شير خوردن و
المثل ليس حسوا فى الرغار يضرب ان نيل مراد
غيره فاقه ترغو على فعول اى كثيرة الرغار اى الصوت
دار رعيت اى حماتى على الرغار وترغواى اى كلى
واحد منها وواحد منها - وما لثاغية ولا راعية اى لا
شاة ولا راعية وقد مر بنا - و اتمية فهاشنى ولا راعى
اى لم يطق شاة ولا راعية -
رفو - رفوت - الثوب رفوه - بالسين والهمزة
ورفوت الرجل اى سكنته من الرعب - مرافاة
سلاز وارى رفا بالفتح وانه كخشير رفوتن - ورجسيا

رقى

رغو - ركو

رغو

روى

رمى

رفو

شدن و سلاز وارى منته بالرفا والسين و عسا
لمتر ورج ترفية ابن دعا كفتن -
رقى - رقا - برآمدن برز و بان رعك ان
يقال رقيت فى السلم رقى و رقا اى انا و شدة برقا
بالفتح بايچ نووان و بالكسر اى ليل بها ومن فتح قال بنوا
سوى ليعيل فيه - ورقى عليه كلاما رقية اذ ارفع وترقى
فى العلم اى رقى فيه درجة درجة - رفوة رباگ توده گرد
يقال ارق على ظلك اى امشن و صعد بقدره لتطبيق - رقية
بالضم فسون رقى ج - تقول منه استه قية فرقى رقية
نموران - ورقية نام زنى قيس لرفيات نام مردى منسوخ
بزنانى كه برين نام بوده اند وهو عبد الله بن قيس لرقيا
ارقى بالضم والكسر الثاثة موضع -
رگو - رگتیه - چاه رکی رگا یا ج - رکوة كوزة آب
خوردنى و مشک آب رگا رگوات ج - وفى المثل
صارت القوس رکوة يضرب فى الارب و انظراب
الامرور رگا بالكسر والمد موعى مر كوحض بزرگ و
جر موز كوچك رگو بار برافزودن برستور - و يصلح
آوردن و استوار كردن قتل - و باقى روز باشين
يقال منه ركوت رقية لوى اى اتمت و گناه كبرى كسى لوان
يقال ركوت على فلان المذنب - ارگا رنپا و رنفتن يقال
ارگيت ايد و تاخير كردن و هملت و اذن يقال رنفتن
الى كذا و ساخته و اما و كردن لشكر - و گناه كبرى بناون
ويقال نامرتك على كذا اى شوق و مانى سرگى الا عليك اى
رمى - رمى - اندا حسن دمع فاك (۲) يقال
رميت الشى من يدى فارغى و تير انداختن رماتى بالكسر
كذلك قال ابن السكيت يقى رميت عن فقور
ورميت عليها و لا يقال رميت بها - و فزون
شدن يقال رميت على اشمين و ارميت و شام
بودن بفا حسنه قوله تعالى والذين يرمون المحصنات

والرمى استقى و سب السخاية العظيمة - انظر استبدية
الواقع من سائب الحميم و الخليل و الجمع ارمية و ارمية
ويقال فرخت اترى اذ اخرجت ترمى فى الما عرض
وفى اصول الشجر - و فرخت اترى اذ ارميت انقص
ويقال لمرأة ترمى فى الخطاب للواحدة و الجمع سلاز
و ارمية مراماة و رما و اوارضيا - و ترمينا - و كانت
بينهم رمينا ثم صدر الى حبيزى قال ابو عبدة ررمى الله
كك اى فكر و صنع لك - رما بالفتح و المد رما و
افزودنى و ارمى فلان اى اربى قال عمر رضى الله عنه
لا استرو الذهب بالفضة الا بغيره و اربى اى اربى اى اربى
الرب و اربى
يقال سابه فارسى عليه اى زار - و ترمى بالجمع الى العسا
ويقال طغنه فلهما عن فرسه اى الفاه عن ظهر و اربى كذا
يقال اذراه - رمية فكاره تير انگنده يقال اربى اربى
الارب - مرماة بالكسر سركان كرو و بايچ ستور و فى المثل
لوان احدكم دعى الى مرماين لا جاب و هو لا يجيب الصلوة
رلوة - رلوة - بيوسته نگرستين دمع و اصل (۲) اربى
مستعد منه - يقال اربى اربى اربى اربى اربى اربى اربى اربى
على نعلته اى و اربى ساكنة - ويقال فلان رلوة فلان
فعول بالفتح اى و اربى اربى اربى اربى اربى اربى اربى اربى
رنا بالضم والمد و اربى اربى اربى اربى اربى اربى اربى اربى
نكرند - و قولهم يا ابن ترمى كناية عن السهم
رتموى - اربى - بالضم و التشد يد بر كوى ماده
و نام زل اربى ج - دار وى على فعل كذا لك
و اربى قياس - اربى اربى اربى اربى اربى اربى اربى اربى
رما موش و لم يبدل من الياء و اولها صفة و اربى
يبدلون الياء فى فعل اذا كانت اسما و الياء موضع
اللام كقولك شروى من شمريت و تقوى من تقية و
اكانت صفة كقولك على صلهما يقال مرماة غزيا و رما و رما

اکانت ریا اسما کانت رد الالک کنت تبدل الایار و ادا
 موضع الام و ترک او اذ اتی ہی عنین فعلی علی الالک یا
 بوی خوش و یقال یبارح طلیه من لغمه زحیان او غیره -
 زبان ایضاً نام کوهی رودیه حاجت و اندیشه در کار با
 دایم رود و بالکسر المدرین باره که بآن باریختر سینه دارق
 ج - یقال مندرویه علی الرطل هی شدت علی البعیر
 و رودیت علی الی دلایلی اذ اتتمه بالماء - و یقال من یز
 یکنه بالفتح ای من این ترودن المادری بالفتح و الکسر
 و رودی بالکسر و تحقیف سیراب شدن (ع ک) ا
 مت (۲) ردیت و ارتویت و ترودیت یعنی - روایه بالکسر
 باز گفتن سخن و شعر از کسی (ع ک) (۲) فو او فی الما
 و اشعر من قوم رواقه - و رودیت المقوم اروهیم ریا اذا
 بتقیف اسم المار - ترودیه جزو ایت شعر و اشترک
 بر او سیراب گردانیدن و واکه تک و روز مشتم از
 ماه ذی الحجه - و اندیشه کردن در کار رایت را دین فخر
 آب کش تو مشه وان عند العامة علی الاستعاره و ما
 رواه بالفتح و المدغذب - و ما مدوی کذکاب بالکسر
 و القصر - رواه بالضم و المددید و رطل رودیه المشغول
 المبانیه و قوم رواه من المانیه بالکسر و المدعین ریه
 بسیار آب روی حوت فاقیه شعر - و ا به بزرگ سخت
 بارنده و یقال شربت شمر باره و در لوسی بحبل
 ای غاطلت قواه - و ارتوت مفصل رطل غنڈت و
 رهو - رهو - میان هر دو پای کشاده رفتن و نرم
 رفتن (ع ک) (۲) و منه قوله تعالی و ترک الیور رهو
 ای ساکنان علی بنیه درین فراخ فرج - و نوسه از مرغان
 و یقال هو الکرکی - رهو رهوه جلسے بلند و پست
 و رهون الامداد و آب راه میان محله دنی الحدیغ
 انه علیه السلام قضی ان لا شغعة فی فناء ولا طریق ولا
 منقبة و لاس کولار رهو رواج - و از بیت لیم

الطعام و الشرب اذ ادمت لیم مثل از بهمت و طعام
 را بین در راه ای دائم - واره علی نفسک ای
 ارتفع بها - عیش راه ای ساکن رانده در راه انجری
 سکون را با زمین فراخ در راه بالضم و الفتح حی ارتدج
 را با وی منسوب الیه
 زرا - علی جدایی الخیر محمد بن احمد امام جامع بهمان
 رصاه - محکم - و استوار کرد آنرا (ع ک) (ع ک) (ع ک)
 ارضی بالمكان و رجای پامید و نگذاشت آنرا

فصل الزوا

زبی - زبی با کرون (ع ک) (۲) از دواء
 مشه یقال زبیت الشئی و از دبیته اسے حملت - زبیتیه
 بالضم نشپه زبی ج - و فی المثل قد بلغ السیل الزبیل
 و منکانی بخت صید شیر و ده یقال تربیت زبیت -
 از بے شباب زدگی - و نشاط و سکی علی با فعل رفقار
 مختلف و غم و کاری بزرگ از الی ج -
 زجو - ترجمه بزبی را ندن کار یقال کیف ترسبے
 لایام اسے کیف تدانها - رجل مزجی اسے مزج
 و مزجیت بکذا اکتفیت به - از جا را ندن مزجی چیزی
 اندک مزجاة مؤنت منه قوله لسانی و جینا بضا عت
 مزجاة ای تقلیل و الراجح ترجمی اسحاب الی بقر ترجمه
 و لده ای تشوئه زجا را بفتح و المد با سانی گردان
 خرج هدوانی کار یقال فلان از - حی بهذا الامر من
 فلان ای شد فلذا فیته و یقال غطار تقلیل بزجو غیر
 من کثیر لا بزجو و یقال ضحکت زجا ای انقطع ضحک
 زدو - زدو - کوز با ضن کوزک و انداختن آن
 در منک (ع ک) (ع ک) (۲) مزوآه بالکسر منک
 کوز انداختن و این را خارج نونیه یقال جد المدی
 و از ده و یقال فذ و لغت فی سعد و هو مد الیه نحو الشئی

زری - زریه - بالکسر خشم و عتاب کردن عیب
 کردن (ع ک) (۲) یقال من زریته علیه تزریته
 علیه یعنی و قال ابو عمرو الزری علی الانسان الذی
 لا یبده حینا - و یکنر علیه فله از راه خوار مندی نمودن
 و تقصیر کردن یقال از ریت به اذ اقصرت به
 و از دبیته لے حقرت
 زنی - زنیان - سخت وزیدن باد و زفته المرج
 ای طرودت و نام مردی شامه ناکه زنیان سر لیه قوس
 زنیان سر لیه المار سال لسم - زنی بال برداشتن
 شتر مرغ و برداشتن سراب چیزی را در هوا -

زقی - زقی - بانگ کردن (ع ک) (ع ک) (ع ک)
 ض ۲۰ ک نجه بالمد و الضم صوت و کل صالح نازق - زقیه
 بالفتح ای صیحه یقال فی المثل دهبوا ثقل من الزواقی
 سب الیوک لانهم كانوا یسرون فاذا صاحبت الیک تفوقوا
 زکو - زکو - م تزکیه زکوۃ دادن از مال - و پاکیزه
 کردن و مستودن خود را و زکوۃ از کسب گرفتن قوله تعالی
 و تزکیم ای تطهیر - زکا بالقصر ای شفع یقال حسناً
 او زکا یعنی طاق یا جفت زکا بالفتح و المد و الیکن
 (ع ک) (ع ک) (۲) و لانی آمدن شتم کردن کوزک زکی
 مذالام لا یکره بلان ای لایق به - از کارگو الانیدن غلام
 زکی ناک و المصد رمتند کوزکیبتین - و تزکی تصدیق -

زنی - زنی - مقصور عند الی الی زمد و عند الی بخیر
 محرم مع آمدن (ع ک) (۲) نوبی نسبت المقصور
 از مدود تزنیه بزنا منسوب کردن زانی خواندن کسی را
 زناة بال تشدید حمد و مذماده و قولهم بوزنیه بالفتح و الکسر
 تحقیق قولهم شدت المرأة ترالی من لاناة زنا، ای تبانی
 زوا - زوا - کج و پیویله تردایج تربیت الشئی
 جمعه و تبضه (ع ک) (ع ک) (۲) و فی الحدیث زوبیت
 فی الارض نازیت مشتاقها و غله بها - و انزوت

زری - زری
 زنا - زنا
 رصاه - زنی
 زبی - زبی
 زکو - زکو
 زجو - زجو
 زنی - زنی
 زهو - زهو
 زود - زود
 زوا - زوا

الجلدة أقبضت یعنی در کشیده شد زوی با کسر شوش
 بیساکت فاصله زدی لقال در زبیه و القیاس زدیست
 زدی الرجل مابین عینیه یعنی از تنگ در انگشت و
 زوی المال عن وارثه زیا ای صرفه زو نام کوسه
 و فساد قدر لقال هم زدی ای قعی و قدر - قدر زو
 زو زو و دیگر بزرگ که یک شتر گوشت پرور آس
 حرفی از حروف مجرب و لقیصر و لا یتب الایا بل بالالف
 نال زبیه من ثابت فی قوله لقالی تم تشبیرا به زوی
 قرینا یعنی آقراة بالزای - زوراة لست سنج کرده
 رفتن و کام نزدیک نهادن لقال من زور سے
 الرجل یزوی در اندن -
 زهو - زهو - بالفتح و الضم لغة الحجاز غوره خرمای
 زرد و مسخ - در رنگ گرفتن غوره خرمای لقال
 و اظلمت الحمرة و الصفرة فی النخل ظهر فی الزهو و زها
 النخل زهوا از بهار مثله و دیدار نمایند خوب لقال زها
 المشی یعنیک - و برداشتن سراب پیزی را لقال
 زها السراب المشی ای رفقه و زها بالالف لا غیر در بریا
 قالوا زهت الريح الشجر تزها زاهیه و زیدک باد
 و سبک و سهل و اشتن لقال زهاه و از و باه و رفتن
 نامة بعد از در یک شبا روز و لذت مستعد لازم و
 کار باطل و دروغ - و جنبانیدن باد و زخمت را - و
 بستان کردن پیش نزدیک زادن (جمع فاضل)
 و کبر و ناگردن لقال زهی الرجل فهو مزهوج و لا و (رد)
 فهو مزهوجی - و للعرب احرف لا یتکلون بذلك الا سطر
 سبیل المفعول به امکان بمعنی الفاعل مثل قولهم
 زهی الرجل و معنی بالامر و نجت الناقة و اشباهاها
 اذا امرت به قلت لتزه و كذلك الامر من کل فعل لم
 یسیر فاعله و امر الغائب لا یتکلون الا باللام کقولک
 لیقم زید و قید یغنی اخری زها زهوا ای تکبر و من

ستو
 ای
 زخی
 زرا
 زعا
 زعا
 زهو
 زکی
 زلیه
 ساو
 سخی
 سبی

قولم با از باه و لیس تها من زسه لانه لا تجبت من فعل
 مجهول ابل زاهیه او اکانت لا ترعی الحوض و لقال
 هم زهاه ما تها ای قدر ما تها -
زای تکبر کرده (جمع فقهما) از آه لبطه اذا اهلار
 قلم تنگ
زخی کسی عیبی من دلفرط بن عبد مناف صحاب
 برک علیه البنی صلی الله علیه وسلم و مسح راسه -
زرا اسم جد محمد بن محمود بن ابراهیم بن بنی
 الفارغانی و والد ابی الخیرین زرا الحدیث -
زعا عدل و قسط (جمع فاضل)
زعا العصبی کودک گریست (جمع فاضل)
 از اغیبه خشنی که خود را بر مردان اندازد زسه باضم
 بوی حبشیان زعا وة بالضم نوسه از حبشیان
 زعوان بالفتح نام کوسه -
زکی بالید و افود (جمع کاف) ترکی مثل و
 نشسته گردید زکیه بیست مابین بصره و واسطه -
زلیه زلیه که آن شطرنج و کلیم و پاس باشد زلالی ج

فصل اسین

ساو - ساو - نیت - و نور و خاطر - و جایگاه باش
 و دوری قصد و همت کوشش به چیزی لقال منیت
 ذوسا و ای بعید الم و ساو معنی سار و مغلوب من
سبی سبی - سبار - برده کردن (جمع فاضل)
 استبار مثله و دل بردن معشوق عاشق و محتر از
 شهری بشهری بردن قاما و اذ اشترت لشرب
 فبالمر سبیه آن شمر و بالمر القیا وزن برده و غیره
 کردن و دور گردانیدن لقال سباه الله و لقال
 و همو ای دی سبا و ایادی سبای متفرقین و باها
 جلا و احدها سبایا بالمد شیه که با یکدیگر بیرون آید از

رحم و ساج و گو سپید کثیر النسل سوای ج - اسابی
 الدمار راه های خون اسبارة با کسر کیه
 ستو - ستاو - نفته فی سدی الثوب یعنی تار و استیت
 الثوب مثل اسدیه - و استانت النامة استینا
 استرخت من الضبغة -
 سجو - سجیه - خو - و طبیعت سجو لقبتمین آرام گرفتن
 و دوام شدن در عت اعتنا ۲ قوله لقالی و اللیل از
 سخی ای طم و سکون و منه البحر الساجی - و طرف ساج
 ای ساکن لکسجه پوشانیدن مرده را -
 سحا - سحا - شب پرده سحا که در دهان مفتوحان
 مقصوران - و سحا کل شیء قشره سحاج - و ساحت
 نماه و مانند آن سحا و کتاب بالکسر و المد مره نام
 سحا که استخیم ج - و گیسب که زین و غسل را از خور
 صلب سح خورنده آن گیاه و آسخی الرجل اس
 شرت عنده الاسحیه و ما فی السماء سحارة من سحاب
 قطرة - و سحوت القطن من سحیه ای قشره (جمع فاضل)
 عن ترک ۲ ثلث لغات و سحوت الطین عن جلاله
 و سحیه ای جرفته یعنی زنده ایم و سحوت کتاب و سحیت
 ای شد و تها سحا یعنی مهر کردن جل سحان یعنی مرد
 بسیار خوار سحیه باران سخت بارنده سحاة بل اسین و کنته
 سخی - سحا وة - سحاج و انور و جمع فاضل
 حک اف (۱) و باز ماندن از پیزی لقال سحیت نفسی عشر
 اذا ترکته و جواشیر (جمع فاضل) سحوف و زانیدن
 آتش بیرون آوردن خاکستر و آتش از دیگران
 (جمع فاضل) سخی مثله و عک اف (۲) و لقال سح
 تارک ای حبل لمانکا تا تو قد علیه - سخی بالقصر لنگه
 شتر و شتر سح لقال من سخی سخی سخی فهو سح مثل عمود
 فلان سخی ای قیلت السخار - مکان سحادی ج
 نرم و ارض سحا و تها سحوا زمین نرم و فراج سحادی

سله الزد سفینه علمها التوکل لاجیل ۱۲ سه قدر زدی فی الهمز استه الزای اذا کتب بهمز بعد الف فهو همز حق

بفتح الواو وكسر باج - مثل صحرى -
 سدو - سدا - دست دراز کردن به چیز سے
 يقال سدت الناقة تسدودا وتسدور عما في المشى
 كقام فرخ نهران مستور - (صحت ابن ۲) يقال ما
 احسن سدور حليها وتويها ونوق سواد - فخلان
 يسدو فخلان اي نيجو نجه - لسيرة سدية و
 لسيرة سد خوراة تسداة ترى شب - وتار جام سدي
 ج - سدى كذا يقال سديت الارض بالكسرة
 سديت نكاشد اسدى النخل اي سدى لسيرة وذك
 اذ استرخت لها لقيه - اسدا بافتن يقال اسديت
 الثوب واسمية در سين يقال طلبت اشئى فاسديت
 اصية فان لم تقبلت اسديت بهل كذا شئن يقال
 بل سدى بالضم بهل كذا شئ قوله تعالى كسب الانسان
 ان يترك سدى وفتح اسين ايضا - وكسده اي علاه
 سادى اي سادس يعنى ششم ابدت من اسين ياء
 كما فترت في صحت -
 سمر - سمر - م سرود كى وجانے بند تر از
 آب راه و فرود تر از كوه - ومجمله سمير - وجوا نوردى
 مردى و هو سخارى مروة (صحت ابن ۲) كذا
 سمرى لغت منه سرود ج - سرودات جمع الجمع سمرى
 ايضا جوى خرد و اسمرية سرمان ج - سرودة سمرى
 شئن (صحت بضمها) سمرى بكلف مرمى نموده و
 دست گرفتن كزيك را قال يعقوب اصل سمر من
 السور و قابليت من احدى الرالت يا وكما
 يقال تقف من تقفص - سمرية بالضم والشد به
 كزيك بهجت فرش - سمرود ج - سمرية بالفتح و
 تخفيف الراء باره انه سمر باج - يقال خيل السمر
 اربح ما يربل - سرودة الثوب وسرة عنى القدية
 وسروت عنى الدرر بالواو لا غير و يقال السمرية

اللم كسفت وسكى عند مثله - سرود بالكسرة خرد و سر
 ج - و الخرداة اول ما يكون دسه وودة واهلها
 المنزة وسرة نقة فيها - ار من سرودة ذات سرودة
 سرودة كل شئ ظهره ووسطه والجمع سرودات ونى الحديث
 ليس للشار سرودات الطرعى اى شين نى الجوانب
 سرودة النهار ووسطه سرا بالمد والفتح و رخت كذا سرود
 كمان سازند استر و برگزیدن مردم و شتر و گوسپند
 و هى سرى البه و سرودة قاله - واسترى الموت بنى فخلان
 اى اختار سررا تم - سارية ستون - و ابرشت
 سوارى ج - و نام مردى سمرى بالضم سررس
 به شب رفتن (صحت ابن ۲) سمرت و اسمرت
 بمعنى سمرى بالضم فيها اسم فيه وبالالف نقة ابل
 الحجاز و جاز القرآن بها جميعا و يقال اسراه او امرى
 به قوله تعالى سبحان الذى اسرى بعبده ليلا وان كان
 السرى لا يكون الا بالليل ذكره التاكيد كما يقال سرت
 اسن نهارا و اذ الباردة ليلا - سرارة بالكسرة و كذا شئن
 از جيزه به بچيه و السرارة سمرى الليل و هو مصدر
 و لغت منه السراوان سمرى على هذا البناء لانه من
 اجية الجمع ويعنى العرب يوفت السرس و الهدى
 تو جوا متواجس سرية و هدية - اسرايل نام مردى
 يقال هو صفات اليايل يميزه لاد و اسرايلين بالنون
 كما يقال جبرين و اسرايلين -
 سطو - سطو - دست در جرم ناه كردن را مى تا
 آب نعل را برون كند و در زمان اسب گام را
 و ابيار شدن آب - و سخت گرفتن و حمله كردن
 (صحت ابن ۲) يقال سطاب - سطوة يكبار سطوات
 ج - و الفعل لسطو على طرف و قد ساطى الكه ليلته شهوت
 از میان نهد ان بيرون آيد از كيه بر دگرى اسب
 گام در نهد و قرص ساط الذى لسطو على سائر نخل

و يقال هو الذى يرفع ذنبه فى حضرة -
 سسى - سسى - دويدن و شتاب كردن - و كسب
 و كار كردن - و خراج و بلج گرفتن (صحت بضمها)
 ساسى خراج و باج ستان و اكه كارى بر كسى انگذ
 كثيرا ما يقال فلان فى دلاة الصدقة سعاة ج مسعا
 واحدة المساعى نى الكرم و الجود - سوبا كسب كيا حمت
 از شب يقال مضى من الليل سوسعا و مثله يقال
 ساعا نى فسهية سعية اذا غلبه فيه - سعاية بالكسرة
 سخارى و بدى كردن يقال سسى برالى الوالى اذا و شئ
 به - سعاية ايضا پارچه از بهاي خود دادن مكاتب
 بجهت ازادى و استسجيت العبد من قيمته و يقال
 زنى بجرة و امته و ساعى فخلان بامته و يكون اسما عا
 فى الامار خاصة -
 سقى - سقا - باو خاک را برون (صحت ابن ۲)
 سقى لغت و اسقى بالقصر خارجا و خاک سقا
 اخض منه و كم موى شدن پيشانى اسب فترس سقا
 لغت منه ليل اسقى اسقى سقا و لا يقال سقى
 اسقى لحنه ناصية اللفرس بقله بسقا و سقى به
 سقا و شتاب رفتن سقاى اسقى و الطيران
 اسقى الاربع اذا فتن اطراف سنله سفيان نام مردى
 و فتح و لغت - و كسب سقوان بالتحريك موصى
 نزويك بصرة مسافات ساقنت -
 سقى - سقا - بالكسرة و المد شك شير و آب
 اسقى اسقيات اساقى ج - و طلب شك شير
 خاصة نحه - خيك روضن خاصة قربة شك آب
 خاصة سقى آب دادن و سقا كك گفتن (صحت
 ابن ۲) يقال سقيت فلانا و اسقية آب خور اسقىم
 و سقا كك گفتن و سقا ه المد الغيث و اسقا ه آب
 و هو و الاسم اسقيا بالضم - و يقال سقيتهم تشقت

سد و سسى

سقى

سرو

سطو + سقى

و استقیته با شیب و ارمنه و الاسم استقی با کسرت استقیته
 ج. مساقیه جوی خرد سوانی ج. سقی علی فعل بر بزرگ
 قطره استقیته ج علی غلات القیاس و بروی سقیته
 ای از وی و حرمان بر جل سقار و امرارة سقارة و سقارة
 و فی المثل ساق بر قاس انها سقاة لغیر محسول بی حسن
 الیه الاحسانه سقوی کشتت آبی عنده کسرت شتی که
 از باران آب خورد و سقاة بالفتح جای آب خوردن
 و بالکسرت آب خوردن سقی بالکسرت زد آب یقال
 سق سقی لبدن و سق سقی ای اتبع فیه ما انصرفه مستسقی
 و برة آب یقال کم سقی از نیک استقیته ج. سقا
 عیب و عیبت کردن سقیت آب و ادن شد و لکسرت
 و سقا الله لکسرت سقا لکسرت مساقاة تیمار و بده
 کردن و حنت لکسرت و خل وی سقانی یکدیگر را
 خور ازیدن سقا آب خواستن و بر کشیدن از چاه
 و استقیته فی القرية و سقیته فیها یعنی سقاة بالکسرت
 و پیما شرب و منه قوله تعالی جعل الیقاقیه فی حل
 اخیه و هو الصواع الذی کان الملک لشرب منه
 سلو سلو - سلی - سلو - بالضم فیها سندی و بی سلی
 و سعف من ۲ دیک (۲) یقال سلوت و سلیت
 عنه - سلوی و سلیج و غسل قال الاخصش لم اسع له
 بواحدة و یختل ان یکون جمعه و واحدانه سواد کمانه
 و قلی - و یقال هونی سلوة من العیش لی فی رغد سلی
 یا قسیر پوست که بر روی شتر بچو و کشیده زانده و آنرا
 یپارسی یارک خوانند زانده سلیا آنگه سلی در کم و سه
 زانده باشد و آن ملک است تسلیمه خرسندی بی پیرما
 و ازین سلی سلی هم بهمان و لغت منه و بیرون
 کشیدن سلی از زمین تا درونی المثل وقع القوم فی سلی
 جعل ای فی امر صعب و ان لم یکن سنی الجمل سلی - و
 یقال فی المثل قطع السلی فی البطن اذا بهت الخلیف

سما
سقی

سلو

سوی

که یقال بلخ السکین العظم - اسلا و بی غم کردن استسلا
 لازم منه - و السلی یعنی انهم و سلی یعنی ای انکشت
 سلایته بالضم خزرة کالو یقولون اذا صب علیها ماء
 المطر فشره العاشق السلی - سلوان بالضم نام آن
 و بی غمی و دار که آتر امخرج خوانند -
 سما - سما - آسمان بزرگ و یشت اسمیه سموات
 ج. و سقف و سایه بان - و باران یقال ما زلت
 نظا السما حتی آتینکم اسمیه سمی علی فعل ج و سقیت
 سب سموی بلندی و بر آمدن یقال سموت و سمیت
 مثل علوت و علیت و سعف من ۲ دیک (۲) و
 سما ای تو اروا - و سالی شخص - تقع حتی استنبته
 و سما بصرو ای تلال - قوم سومی ای قول رافعه زودما
 و یقال رودت من سالی طرفه اذا زلت نحوه و سما
 فعل سماوة اذا سطا علی شوله سماوة العیا شخص
 چیز و سومی در بویه و سماوة البیت ستمه و اما
 قول الشاعر (ج) اسماء الاله فوق سبع سماوات
 فمائل کما یجیح سحاب علی سحاب ثم رده الی الال و
 لم یفون کما نیون جوار ثم نصب ایار الالهیة لا یجمل
 بمنزلة الصحیح الذی لا یصرف کما یقول مررت بهما
 انهم نام اسمارج تقدیره ارفع و الزاب من الواد
 لان جمله سوار و تصنیفه سمی و یوشق من سموت لانه تنوع
 و رفعة و اختلف فی تقدیر اصله قال بعضهم فعل بالکسرت
 قال بعضهم بالضم و انما جج لمتین مثل جنی و جنایع
 و قتل و افعال و لا بدک سینه الاباسع و ذی الراج
 لغات - اسم بالکسرت و انهم و سم بهاد الالف للمصل
 و قطع لضرورة الشعر العینا قول الا حوض و شعر و
 انابا الحسوس فی عیدها ملک - و لا من سمی ثم یترجم الی
 سومی منسوب و اسمی و لغت علی حاله - و جمع الاسما
 الالاسمی - و کلمی الفرار یجیک با سماوات المد التسمیة

نامین - و نام خواندن و نام نهادن یقال سمیت
 فلانا زید او بزید و اسمیه منکة لغت - به سمی علی فعل
 بهم نام و نام زد و یقال به سمنیه کما یقال به کنیه و تولد
 بل تعلم له سمایا ای نظیر استیح مثل اسم و یقال مسایا
 مسایه - و اسمی فلان ای اخذ ناحیه السماء و سماوة
 بالضم صیادان کل رماة - و سوا و استوا ای خرجوا
 سنی سنا - بالقصر و سنانی برق و جزان و گنایه
 از ادویه منسوب بکه و بالمد بلندی می بند دانسته
 ای رفعه - و سنا ای فخر و سمنیه و سمانت اریبل اذا
 راضیه و دارتیه و احسنت معا شتره و سنی ای
 تغیر و سمنه سمن فابلت من احدی النونات یا
 مثل لکسرت من لکسرت - مسناة نیا آب سنی شتر آب
 کسرت و فی المثل سیر السوانی سفر لا یقطع یقال الثالثة
 تسنوی سقت الالمن - و سناة تسنوی الارض و قوم
 سینون لافهم اذا استقوا من مسنوة و مسنیة تلبوا
 الواد یا - و یقال اخذه بسانیة و سنا سنی ای اخذه
 سنه سال سنون سنوات سنات ج اذا جعلت
 لقصاة الواد قومون هذا الباب یقال من اسن
 العوم سینون اسنا اذا لبتوا فی مواضع سنه و سنا
 اذا اصابتهم الجذوة قلب الواد و لفرق بینهما -
 سوی - سواد - برابری - و راستار است - قوله
 فانه المیم علی سواد و میان چیزی قول تعالی فی سواد
 الجحیم و جز یقال ما دلت عنک سواک لک
 لغز سوی بالضم و الکسرت و القصر اسمت سواها لفتح
 و الحمد کذلک یکن سوی و سواد ای عدلک و سواها
 بین الفریقین و یقول مررت برجل سواد سواک
 ای غیرک - و هما سواد و سوادان و هم سواد و اسن
 و سوا سنی ای الشاه علی غیره قیاس قال الاخصش خزنة
 ذهب عند الحرف الثالث قال فاما سوا سنی فان سلوا

سلی در تیغ برنده است که در کمانها بیاید شیبه بکوی کویک تر از آن چندی و او ۱۱۱ سله در سینه بین کهنه و دشتام و نیست من العاکم و هم البرهسی ایا

فقال يستوي بوزان يكون فنة ادفلة الا ان فنة ايس
 لان اكثر ما يقون موضع الام وانقلب الواو ياء
 كسرة ما قبلها لان اصلها سوية - لية السوار شيب
 سيزوم هم ازاه اسوي اي اسقطوا غفل يقال
 اسويت الشيء اذا تركته وانفطت - والاسيادي هذا لوزان
 او لاسيوي الينا والاسيادية اي لا يوادله استوية را
 وبرا بركون يقال سوية فاستوي اي اعتدل - وها
 على سوية اي على السواء فسمت بهما بالسوية - وطل سوي
 اطلق اي مستوي - ويقال استوي من اعوجاج - وبتوي على
 ظهر ما تبرا اي استقر وحاديت بينهما اي سويت
 وواستوي الى السمار اي تعدد - واستوي عليا اي
 قيل استوي عليه اي استول عليه - واستوي على اي
 اتقى خبا - وفتصدت سوي فلان اي تصدست
 قصده سوية كسار محشونام ونحوه كالبرودة وجويت
 شتر سواياج - ويقال كيف طعجتم فيقال مسون صالون
 اي اولان وراشديا سوية صالمة رنة احد سويت
 اذا التبادر اكلوا وتوله تعالى لو لسوي بهم الارض
 اي لتسويهم - سوي بالضم نام اسب -
 سهومي - شارة ريزه في نبات النعش الكبرى
 ولذا اس لمخون به البصار هم - وفي مثل ريبا سي
 ورتني القم سوية مانند صفة وضاعة فردد وكتيبة وناق
 مزوم رتار سواربا كسر والمدج بهو آرام وريبه
 سمانج مثل ولو دولا وفتقت (ع ف اص)
 يقال سمانه نوسيا ووسوان ويقال عليه من
 المال بالاسيوي والاني اي لا يبلغ غاية - وملت البرا
 سوار اذا حلت على حيش - والمساحة
 الحشرة ترك الاستقصاء - سوار ساسة عنة از اول
 شيب وفي مثل ان الموهين نوب سوان معناه
 ارك لا تتخلج الي ان تومي بها وانما يومي من كان

غافلا سابيا -
 سومي - سوية - القوس - سر باي برگشته كان سيات
 رج - والها عرض من الواو والنسبة اليها سيوس
 يمز ولا قال الفراء يقال هو في سى راسه وفي سوار
 راسه اذا كان في الرية وقد لغيره في عدة شعره
 من الخيري بالغ زمني از ديار عرب - وبيابان و
 قولهم لاسيان همنا - وخاصة - وخودهي كالمستثنى بها
 وهي سى معناه همنا وبرا بره ثمانية تيان خم الياد والكم
 الذي بعده كك فيه وجان الجرس على ان تجعل ما زائدة
 وتجر الاسم لسي لان معنى سى معنى مثل ونيشه قيل امر
 القيس (شعر) اللاب يوم كك منن صالح بلا سيبا
 يوم بارة جليل - مجرور او مرفوعا تقول ضرب القوم ولا
 سيبا احيك اي لا مثل ضرب احيك والرفع كقولك ولا
 سيبا احك اي لا مثل الذي بولوك فتجعل بمعنى اليه
 وتعلم هو وتعلمه ابدار واخواك جره فاعلم قال الا
 يقال ان فلانا يرمي وراسيان اتيه قاعدان ما همنا
 زادة لكون من العمل وحذت ههنا الاضمار وصار
 ما عوضا من المضمرة كما يقال فلان مثلان اتيه قاعدان -
 ساساه - سر زنش ووشج كور وانشا
 سمانعية - شمر سرت خوش مزه -
 ساكاه - در مطالبه برهنگي كرد -
 سمى - بالضم وادي است يا شمري است ابن زني
 لاليت (س م م) خميره -

فصل الشين

شاد وشتاو - غايه هر چه زيادك بود گزشتن
 (ع ف اص) و خاك چاه مشتاد مثل مشتاد زيل
 و زجر مسالي رج - و شادوت من البر اذا ازعت
 منها الراب - و شاد ما فيها مثل شاعا اي تباعد

وشتادى القوم اي تفرقوا - و شادوا اي تطلقوا
 و شادوت القوم شادوا اذا تقبم - و شاداه على فاعله
 اي بقدر شاد مثل شاداه و شاداه مثل شاداه على قلب
 اي سيقه قال ابو عبيدة اشتادى اي استمع وقيل سبق -
 شيدو - شياة - تيزي هر چه زيبا شيوات رج -
 شيدو العقب يعني دم كرم شيوات رج - و اشبي
 الرجل اي دلده ولد ذكي - و اشبي فلانا ولدوه اي
 اشبهه - و اشبيبت الرجل اي رفعته وكرمته و شيب
 الشجرة اي ارتفعت -
 شتو - شتار - بالضم المذ زمستان قال المسعودي
 هو جمع شتوه وجمع الشتا اشيتية - شتوي بالتحريك
 و الشاكين فسويب - و شتوت - و شيتت - و شيتت
 بوضع كذا اي اتمت به الشتا و شيتي القوم دخلوا
 في الشتا و شتاتاة موالمة في الشتا و شيتي شتوي بارا
 همتان و هذا الشيء شيتية اي كلفني شتائي -
 شجو - شجو - آردوه - و اندر وگزين كردن (ع ف اص)
 ض ۲) و شجاه اي اغصه - شجا غصه مندانه و شج
 شدن و استخوان و جزآن و رگلوبا بدن (ع ف اص)
 و شج همگين و هي شجويه شجوي فسويب الي شج
 يقال ويل للشجي من اقل مشددة و ياد اشجي ففصلا
 و قد شد و في الشعر شعر نام العيون من اللال الشيبا
 شان بسلا سوي شان اشجيا - و ان جعل شجي على فعل
 من شجاه الحزان اي شجو شجي بالضم لا غير - مفارقة
 شجوار و سعة المسالك - رجل شجوي دراز پاي و شجوي
 اي شج شجوي لفظ الجيم كما تحت ميم نمرى فالتقلب اليها
 افعالهم قلبتها و او -
 شجو - شجو - و بان باز كردن - و باز نشدن در شج
 من ۲) فرس يعيد الشجوة اي اخلوة دجاست
 الخيل شواحي اي فاتحات افوا بها -

سوي
 شبو
 شتو
 شجو
 سعو + ساسا:
 ساغية
 ساكاه
 سمى
 شاد
 شجو -

له چهار چوب مانند مردان و با يكه از ايرسيان يا نوار يا چرم مانند از حاك در شال آن پكرده و كس از جاي بجاي نيزد ۱۲

شدر

شدر و شصو

شقا

شري

شطو

ششطلي

شكو

شعو

شعو

شلاو

شفا

شدر و - شدر و - راندن و شعر خواندن در چرخ
 (مع فتح ص ۲) شادی رانده - وانگه بعضی
 از ادب تعلم کرده باشد - و با و از خواننده -
 شدر و شذرا - بالقصرگزند و در نج قال شذريت
 ای آذیت و گس گس احد باشد شذرة و لقبه قوت
 و شدت و تمک - و تیزی بوی - و نوعی از کشتی ها -
 و درخت - دیاره های خوب - در سنگی يقال منز
 شذرا های اشتد جو -

شري - شرار - بالکسر خریدن و فروختن و هر
 من الا صناد و بید و فقیر (مع فتح اک ۲) قوله تعالى
 ومن الناس من يشري نفسه اي مبيعا و شرهه شين
 نجس ای با حود و قوله تعالى اشترى بالانفس بالبدن
 اصله اشترى فاستقلت الغنمة على الیاء فتحذفت
 و اجتمع الساکنان الیاء و الواو فحذفت الیاء و حرکت
 الواو بحیرتهما لانتقيلها ساکن و بحج شري على شري
 و هو شاذلان فعلا لا جمع على افعلة - شري بشتكين
 فخل و درخت وی يقال لفلان طعان آدی شري
 شري کی - و قوله که از دانه رسته باشد شري فرواه -
 مستوران دایله - نیزه بر اندام که آنرا خرچ گویند و

يقال منه شري عليه فهو شري على فعل و راه در که سلمی
 و هو جبل كثير الاسد و بگ شدن از غضب (مع
 کت اف ۲) و بسیار در خشیدن و خشن و بسیار جنبیدن
 و بار داسپ در قمار فرس شري على فعل شري
 الرجل - ششري ای لجمع الامر - اشترى المرم و
 واحد شري - اشترى بکردن کاسه و حوض - شري
 بالفتح و الکسر - حنی که از و گمان سازند و بالکسر منه
 رگ جمله شرايت حج - شردی بالفتح مانند شردی
 على فعل اسم جبل - شذرة بالضم بعضی از خواج
 شاري سوا يذک لقوم اما شري و الفسنة طاعة

الشراي بناها بالضم حين فارتقا الامثلة الجائرة و منها
 يقال شري الرجل اشترى بخریدن شري خرند و
 و کو کینه که سدا کبر است -
 شصو - شصو - بالضم بازماند شيم (مع فتح ا
 ص ۲) شماله بره ای شخص در شصاه صاحب رفته -
 و فی المثل اذا ارعج شاصيا فانه يه الاي اذا سقط
 و رقع رجليه فاقف عند و بر آمدن آبر - و و دست و
 پای و روا شدن از مرده - و در و که اما شده کند
 فهو شاص - شاصه چنگ در آگنده که با بچه با کوسه
 و روا شده باشد شوا صیج - شاصلی مثل با قلی گیاهی
 اذا شرد قصر و اذا خفت مدو -

شطو - شطلا - نام دومی در نواحی مصر شطوی بنسبت
 شطلي - شطية - پاره از عصا شطايح و شطلي
 اذا نظرت شطايح فشطلي استخوان سکه که باز و چسبند
 است - و لنگیدن اسب بسبب خردن آن استخوان
 و منه قيل شطلي الغر و الکسر و شطون في شظا القوم اشباع
 و لحن شوندگان بیرونی بر ایشان و هر خلوات صمیم
 القوم -

شعو - غارة شعوا - اسے متفرقة من شية و من
 اشعي القوم الغارة - و جابت الخيل شوا على
 شوا على ای متفرقة -

شعوسن شانعيته - ای زانده و مندر جل شنی
 و مراة شعور و شيم شوشقا مصدر منه (مع فتح
 ص ۲) ک اف ۲) شعور و ايضا عقاب -

شفا - شفا - کرانه و گوشه - و يقال للرجل عند موت
 و القوم عند احماته و الشمس عند غروبها بقية منه الا شفا
 ای قلیل - و شفا کل شی حرفه قوله تعالى و كنتم على
 شفا حفرة من النار - و ثمن شفا قال الا شفا
 الالف فيه مبدل منه الواو لانهم كفي فيه الامثلة الالاف

من الیاء - شفا و بالکسر المدین درستی - و تن درستی
 و ادن (مع فتح اک ۲) يقال شفاه الشد من مرضه
 در اشعی علی الشی اثبت علیه يقال اشفی المر یض -
 علی الموت و شفتی ای طلب اشفا و خفتیک اشفا
 احفظیک تشفی به و اثبتت کبنا و تشفیت من غیظ
 ای استشفی به و شفتیت اشفا الله عملا و جعله له
 شفا و - اشفی بالکسر و القصر و فیش -

شقا - شقا - شقاوة - بالفتح بدعی لقبین سعادت
 و فقر و قارة شقا و تا بالکسر و بلفه - و سبه وادی
 يقال شقی الرجل تقلبت یا لکسرة ما قبلها و شقی قلبت
 لفا لفته ما قبلها - و اشقا و اشفا و شقی من الشقوة
 بالکسر و فتح لفته - مشاقاة - سختی کشیدن و سختی مزور
 و شانی فشقوة اشقوه ای غلبه بنیه -

شکو - شکو - شکا
 (مع فتح ص ۲) شکوی کله اشکار کله آوردن و کله آوردن
 کردن از کسبه و هر من الاضداد يقال اشکیت لیس
 جعله شکایا و العیضا از است عنه الشکا یه و شکایه مثل
 شکوة و اشکی و تشککة عضوا من اعضا و اشکی ای
 اخذ شکوة عینکة بالکسر سوراج تات بالذکر که چراغ
 و روی مندر جل شاکي السلاح اذا کان فاشکوة
 و حید فی سلاحه و هو مقلوب شاک شکا کله کننده
 و کله کرده شده - و در ناک شکوة بالفتح پوست بره
 شیر خواره که در وی شیر کنند -

شلو - شلو - بالکسر اندام با گوشت اشراج و سینه
 الحدیث اثنی لشلوا بالایمن - و اشرا و الا لشان
 اندام های جدا شده از هم - و بقایای مردم يقال
 شولان اشلا فی شی فلان ای بقایا فیم و قول ابن
 شلیت انکلب علی العید خطا قال ابو یزید شلیت
 انکلب و عوته - و قال ابن السکیت و س انکلب بالکسر

شلاو - شلاو - بالکسر اندام با گوشت اشراج و سینه
 الحدیث اثنی لشلوا بالایمن - و اشرا و الا لشان
 اندام های جدا شده از هم - و بقایای مردم يقال
 شولان اشلا فی شی فلان ای بقایا فیم و قول ابن
 شلیت انکلب علی العید خطا قال ابو یزید شلیت
 انکلب و عوته - و قال ابن السکیت و س انکلب بالکسر

شعی کامل تو ال المال و خیاره کاشرة ضد ا ق مع مشوون ال ری غضب و ج ا ق مع الیام ۲ ا ق مع شظاة فقیر هم ۱۲ ق مع تشکی بشدید لکن و منی (ش کله) و هم بجمی

وإن سئدت إذا أغرمت به ولا يقال شلتية وإنما الاشتراك
 يقال شلتيت الشاة إذا ناقة إذا زاد حوتها باسمها
 لتعلمها وتيل الاشتراك إنما هو الدعا لتزويها على الصيد
 وغيره - اشتلاه واشتلاه أي استنقده وكل من
 وجوهه حتى تخزجه وتحميه من موضع أو مكان نقداً شلتيته
 واشلتيته - ويقال فزيمت ماشية فلان ولقيت له شلتية
 وهو ما شلأ بالواو لا يقال إلا في المال -
 ششوي - ششي - بریان کردن (جمع ف اک)
 ششوة بالكسر باره از بریان ششوار بالماء بریان
 بر ششویت ای اخذت ششوار - وقد انشوي اللحم ولا يقال
 ششوي - ششوي خداوند گویند و آشوتیه اطعمه ششوا
 و تخته فلان ششوي من عشاء ای التي منه لقيه ششوة
 بالفتح يست سرشوي - والفتح دستها و باها و سر
 مردم و يقال لكل ليس مقشاً ششوي و يقال رماه
 فاشواه إذا لم يصب القتل و يقال لا ششوي بكن قتل -
 ششوي الصيارفان المال لیس ستور بیزه نوده و بهر
 چیزه سهل اندک ششوتیه قیای مردم ششوا یا ج -
 ششواتیر الضم ششی صغیر من کبیر کا تقطعة من الشاة و يقال
 ما یبع من الشاة الا ششواتیه - و ششواتیه الخبز القرمص
 بهن شیان دم الا خون و آن نوعی از دارو باست
 و مردم و دیگرند ششواتیه مثل مویاة نامة میک رو
 می ششی ابتاع له و بعضهم یقول ششوي - و ما اعیاه و
 ما ششواه و اشیاء تجار بالیس و الشی -
 ششوی - ششوة - خوابانی تن و آرزو طعام ششی ای
 ششوي و رجل ششوان و يقال منه ششيت الشی ششی
 ششوة و ششیتیه - و ششیتیه طه فلان کنذا - و هذا
 ششی ششی الطعام ای کل علی ششواتیه - رجل ششوي
 البصرای هدی البصر قلب ششاه البصر -
 ششوا - میان دادی و لیس ششیت بل لست ان -

ششی - کر ضی ششوار لفته فی ششاشمو -
 ششوا - کصا ازین ششور
 ششوار بینه ششور (جمع ف اک)
 ششطو - بالفتح جانب و ناحیه -
 ششکیت - لغت فی شکوت و الشکیته البقیة -
 ششمو - تزی کردن کار (جمع ف اک) و الششوا
 مقصورة الشیح -
 ششاینا - ناحیا ایست بکوفه و الششوانی مذکور فی لهنر
 ششوة لفته فی ششوة و بهر ششوي و رجل مششوه و
 مششوششور -
 ششیا - دهری است به بخار آنها ابو نعیم بن عبد الله
 ابن علی الشیانی و القیاس ششوي -

فصل الصاد

صای صیسی - ساع فیل آذ از جوزه (جمع ف
 اک) و يقال صای الفرج لیس صایاً او صایح مثل
 صعی و از خوک و موش و بیل و کاکوش و يقال
 فی المثل جابها صای و صمت ای بالمال الناطق
 و الصامت و يقال ایضا جابها صار و صمت و بهر
 مقلوب منه و فی المثل تلغ المعقرب و لیس
 صیو - صیسی - کودک صلیه صبیان رج - تصفیه
 صبتیه و قد جاز اصبتیه دهری صبتیه - صبا یا ج مثل مطیة
 و مطایا - و صبی بن الصبا و الصبا و مقصور بالکسر
 حمد و بالفتح صبیان و وطون رخ صبا بالکسر و القصر
 کودکی و يقال منه تصابی من الشوق - صبو صبویتین
 میل کردن بودکی و جوانی دنادانی (جمع ف اک)
 صبار بالفتح و المد بازی کردن با کودکان (جمع ف اک)
 صفا (جمع ف اک) و صفا و المد بازی کردن با کودکان (جمع ف اک)
 صبتیه الجارية و بچه ناک شدن زن فعی صبتیه ای

ذات صبتیه - صبا بالقصر یا برین صبو و زیدن با برین
 (جمع ف اک) صبا به باو میا صبا و شمال و صابت لیسیت الرج
 و إذا دخلت ما فی عهد ما مقلوباً و صابت الرج ای بریا بطلس
 صحو - مصیاة - بالکسر ششور صحو و ششوار ششور
 از مستی (جمع ف اک) و ک (جمع ف اک) و در ششور بریم
 صلاح روزگشاده و صحت السهار ای نکشت عندما الغیر
 فعی مصحیة و صحو - و صحنیا ای سرنا فی یوم صحو -
 صدی - صدی - بوم نر - و آواز د کوه و سرک
 و مانند آن و يقال صم صده و اسم الله صده - اس
 اهلک - و قد صدی الجمل - تصدیه دست زدنی صابت
 فلانا اذا و اجتیه و سائرته و دارتیه و عارضة الیضا -
 تصدی پیش آمدن و يقال انه تصدی الی ای عالم با
 و بمصلحتها تصدی تشکی - (جمع ف اک) فهو صاد و صده
 و صدیان هی صدیا - صوادی خزانان درازی آبانه
 صری - صری - بالفتح و الکسرب الیضا و و
 رنگ و بوی گردانیده و قد صری الماء بالکسر و بده لفظ
 صراة و صری الماء فی ظهرو زمانا ای جسد بالانواع
 عن النکاح - صری بریدن (جمع ف اک) و يقال
 صری بوله ای قطعه و دفع کردن بری از کسے يقال
 صری الله شره و بازداشتن و صریست الماء اذا
 استقیته ثم قطعت و جدا کردن و خصم را از هم تقیال
 خصمنا الی الحاکم نصری باینجا و فصل و محبوس مانند آن
 در دست کسی بر گزوف تقیال صری فلان فی ید فلان اذا
 بقی فی یده محبوسا بنا - صراة صری لبراق دهری العظمی
 و الصغری - صراة بالمه نظر و تنبک زرد شود و صری
 کی تصریه ناد و ششیدن گو سپند تا شیر جمع شود و در پستان
 صاری کشتی بان صراج - مثال قاری و قار -
 صحو - صعوة - شگانه صحو صحر بالکسر -
 صحو - صحو - میل کردن (جمع ف اک) صغی

ششی
 ششی
 ششوا
 ششطو
 ششکیت
 ششو

ششوی
 ششواتیه

ششیا

صای
 صری

صبو

ششو

صحو

ششوا

صحنی کذک (ع ک ات ۲) لقال صفت النجوم اذ قال
 بالث الغروب. و لقال صفوه بالفتح و الكسر و صفا ه
 نمک ای میل الیک. لقال اکرموا فلانا فی صاعیه
 و هم المذین بمیلون المید. اصفا کروت و اشتق لسخن
 کسی و لقال اصفی الیه اذا مال سببه نحو و کثر کردن مخور
 را بوقت سخن لقال صفت الامار لک املت
 و لقال هو صفی انا و ه اذ انقص حقه. و صفت الناقه
 اذ املت را سما الی الرجل -
صفو صفو - بالمد و شنی خلاص کبر راجع ف
 (ص ۲) تصفیة سخن کردن و صفوة النشی فالصه - و جموع علی
 اسلام صفوة الشمن خلقة و مصفاه صفوة مالی
 بالضم و الفتح و الكسر و صفو مالی بالفتح لا غیر اذ اکت
 بلا با و صفوت القدر اخذت صفوتنا صفاه سنگ
 روغن لقال فی التل ما تدی صفاته صفا بالقصر
 ج - اصفا و صفی کذک. صفوا بالمد سگما صفوان
 کذک - الواحد صفوانه - و یوم صفوان اذا
 کان صافی الشمس بشد ید البرد صفوا مقصور موضع
 بیکه و نام جوی صففاة بالکسر بالو و صفی ثاقه ربار
 شیر صفایج - و کذک الشاة و لقد صفت تصو و
 دوست خالص و گزیده از غنیمت و هو صفتیه العیانا
 صفایج - و نام زنی و صفتیه الود اخلت له و
 صافیه - و لقا فینا ثقالنا - و اصطفتیه اخترت
 و اصطفتیه بالشی اذا فرته به - و صفی و لجل من المال
 و الادب امی فلا - و اصفی الامیر و ار قلان - و تصفی
 بالوا و اخذ کل - و صفت الدجاجة اذا انقطع بیعها
 و صفی الشاعر اذا انقطع شعره -
 صلا صلوة - نماز دعا از بنده - و صفت از
 خدا در دبر رسول و فرشتگان و هو اسم یومین جمع
 المصدر لقول منه صلیت صلوة و لا لقال تصلیة تصلیة

صوا
صفو
صهو
صتو
صحا
صرا
صحنی
صکاه
صمی
ضیو
ضنو
ضجو
صلا

نماز گزاردن - دور و گفتن در راست کردن عصا
 و جوب بآتش مصلی نماز گزار - و دومین اسم ربان
 و صلی الفرس از اجار مسلط و هو الذی یلوا المسابق
 لان را سجد صلاه - صلاتیه بالفتح سنگ بین صلاه
 کذک و العیانا نام مردمی قتل بریان کردن گوشت
 ر ع ک ات ۲) و فی الحدیث انه اتی ابیة مصلیة و
 به سگ لیدن و به پاک انگذدن کسی را و منه آلصالی
 جمع مصلاة و هی الشک یعنی دام دستف الحدیث ان
 الشیطان قحوظا و مصلای و بآتش در آوردن صلی بآتم
 و اکسر و سخن آتش (ع ک ات ۲) قوله تعالی هم اولی
 بیاصلیا و کشیدن گری و صفتی کاری اصلا و تصلیة بآتش
 و راندا سخن قوله تعالی فسوت تصلیة نارک - و قری قوله
 تعالی و لصلی سعیرا و من تحفته فموم صلی النار بالکسری
 و حرق و لقال لقلیت بالنار و اصطلیت بها - و فلان
 لا یصلطه بنار و اذا کان شجاعا ای لا یطاق - صلا با
 طرت سرین و حاصلوان - و صلت الفرس افر
 استرخی صلا و ا و ذک اذا قرب نتاجها صلا
 و المدی بانی صلا النار بالمد کسر و صلا النار بالقصر فتحا
 و قوله تعالی و یح وصلوا است قال ابن عباس شیخی کنا بصر
 الیه و ای مواضع العلوات صلیان بقی و شته -
 صمی - صمیان بر گشتن و حبتن رحل صمیان
 امی شجاع - و لقال سمی الصید یعنی اذا مات و انت
 سراه اصفا و صانیدن تیر بصید و گشتن ممانیه و نه
 الحدیث کل اصمیت و دوع ما انیت و لگام را استوار
 گرفتن اسب بدان و گزیدن بروی و انصب علیها
 صنو - صنو - بالکسریه از چند تته درخت که بهر
 از یک بیخ رسته باشد - و برابر پد رسه و کاه صنوان
 تشبیه صنوان ج - و فی الحدیث عم الرجل صنوا بیه
 صنوان و دجاة نزدیک که اکب هر دو از یک موضع

باشد صنی تصنیف صنومفا کچه که آب دردی گرد آید و لقال
 بهوشق شغل الجبل - و لقال اخذت بصناییه ای بکله -
 صوا - صوة - بالضم سنگ توده بر راه بکبت
 نشان صوی و الصوی ما غلظ من الارض و ارتفع
 و لم یبلغ ان یکون جبلا و با در اسله صادی خشک صو
 مصدر منه لقال صوت الخنثی لغوی - تصویبه بارنا کردن
 شتر را و بر او گذاشتن تا گشن شود و لقال منه صوبیت
 لالی علی اذا اخرتة در صیة للغویه و خشک گردانیدن شتر
 گو سپند و ناته نافر به شود و لقال منه صویت الشاة صویت
 صهو - صهو - میان پشت اسب - و بالای
 و بالای بر چیزی و جای گرد آمدن آب صها و بالکسر
 و المذبح و بر ج بالای توده و شیه صهی زبیدن
 آب و سائل شدن بر امت ر ع لقیها و ک ات ۲)
 صتو - بالفتح همان رفتن (ع ک ات ۲)
 صحا - انار - فتح - غلیظا ر ع ک ات ۲) صحا بکین
 در پنهان شدن پارچه ر ع ک ات ۲) لقال صحنی الثوب
 فتح لغت منه صففاة چرک و نام تره است -
 صرا - نگاه کردن ر ع ک ات ۲) صرارة بالکسریه
 ضعی - نادیدن و شنیدن (ع ک ات ۲)
 صکاه - لازم گرفت از (ع ک ات ۲)

فصل الضاد

صنو و ضیو - تغییر کردن و بریان کردن آتش
 چیزی را (ع ک ات ۲) مضمیة بالفتح مغالی کواج
 سخن و ضیبت علی بالشی اشرف علی ان انظر
 ضالی خاکستر گرم -
 ضجو ضحوة - نیم چاشت ضعی بالضم و تصحوا
 بیکر و یونش من اتش فلان جمع صفوة و من ذکر قال
 انه اسم علی نعل مثال صرد و ظون غیر متکون مثل صرقال
 لقیة صمی و صنی بلاتونین اذا اردت صمی یومک - ثم لعه

سله پروای مختلف فی اصحاب السورة مختلف الارجح و قال در یک مختلف الصوی - فی القاموس العود مختلف الارجح

عنا و بالمد والفتح جاشت فرارح يقال قمت بالمكان
 حتى ضحيت كما تقول صحت من الصباح والمساء
 جاشت يقال منه هم يهجون اي يهجون - ليلية ضحيا
 بالمد اي مضية لا تخيم قيدا وليلة الضحية كذلك استعمل
 اسب سقيد غيب ضحيا بالمد جاشت و نام اسب
 صحيان نام مردی عنا حية كل شئ ناصية البارز
 كذا في ظاهر سر حيزي يقال هم يهجون الضواحه
 لسان ضح اي بارز وقلة ضحيا زهارة للشعر فعل
 ذلك الامر حيا حية اي علانية ضواحي آسمانها
 صحو يدا وكتاد وشدن دمعن ان يقال
 فتحت الطريق صحوي خوي كرون (ع ك ان ضحيت
 بالكسري عرفت و ضحيت بالفتح العنا ضواحي اذ ابررت
 الشمس (ع لفتحها و ك) و من قوله تعالى لا انظما فيهما
 ولا تضحيا ان ضحا بالمد و زالي الشمس و يقال اضح
 فلان لفعل كذا كما تقول فلان ضحيا فلان غنمه
 اي رعابا بالضم و ضحيا بفتح من الاضحية و هي شاة تخرج
 يوم الاضحية و فيها الريح لغات اضحية بالضم و الكسري
 الضاحي رج - و ضحيت على ضحية ضحايا رج و ضحاوة و
 رج - كما تقول ارطاة دارط و بها سمي يوم الاضحية
 الفراء الاضحي يذكر و يوفد و ضحيت عن الشاة وقت به
 و من رد يد اي لا تجل -
 ضروضا - بيرون حستن خون از رنگ درج و ا
 ض (ع عرق ضري الذي لا ينقطع و منه ضار كذا ضرو
 بالكسري يعني و انما الكلام نيز خوانند - و سگ بچ
 و دنده خنزه مونت اضروضارج مثال ذئب و
 او كوب و ذئاب - ضراوة بالفتح و يبي صيد و دنده
 شدن سگ (ع ك ان) كلب ضار كلبه ضاريت
 و اضراه صاحبه امي حوده و در غراه به ايضا
 اغراه و مناه كذا كذا و من يقال ضريت بكذا الامر

اضري ضراوة تعودت و منه قول عمر رضي الله عنه
 ايكم و نزه الجاز رفان لها ضراوة كضراوة الخمر -
 اضري و بر كبرن تكلم از طعام و ابتلا شدن ضرا و بافتح
 و المد در خان انبو و وادي يقال نواري العيس
 مني في ضرا و وادي و هو مسمى الضرا اذ اشته
 مستحقيا فيا و اري من المشجرة و يقال للرجل ختل
 صاحبه هو يد بله الضرا و مسمى له الخمر و استعربت
 الضحية اذ اختلفت من حيث لا يعلم - ضرية و هي بر راه
 عبره بسوسه مك -
 ضغو - ضغته - و فرقي و الهاء عوض الواو ضغوات
 رج - ضغوي نسوب لوي و ايضا مصدر من وضع
 يضع وقد ذكر في باب العين -
 ضغو - ضغو - ضغوا - بالضم و المد بانك روبا
 و كره (ع ع ف ان) و او از هر مقهوری و هر خوارى
 ضغو - ضغو - تمام شدن و رسان شدن (ع
 من ان) ثوب ضافت اى سالف و بسار شدن
 مال و يقال فلان في ضغوة من عيشه - ضافي الرأ
 يسايريو -
 ضنا - ضنار - بالفتح و المد بسار بچ شدن زن
 (ع ع ف ان) بيمز و لا - ضنوبا بالفتح و الكسري بيمز و
 ضنى بالقصر يبارى (ع ع ك ان) فهو رجل ضنى و
 ضن مثل حرمي و من يقال تركية ضنى و ضنيا و في ضنى
 يستوي المذكر و المونث و الجمع لانه في الاصل مصدر
 و اذ كسرت النون ثنيت و جمعت و اضناه المرض
 اي القلة - مضاناة معاناة -
 ضوى - ضوة - ضواة - آواز و فرجا و يقال
 ضوة القوم ضواة اصوات الناس يقال ضو
 ضوا بالهمز و ضوئيت - و ضويت اليه اعنوك
 ضويا اذ اديت اليه و انعمت - و اضويت

الامر ضغفتة و لم تنكبه و با كعبير ضواة اى سلعة ضوى
 لا غري (ع ع ك ان) قلام ضاوى على فاحول
 باريك اندام و جارية ضاوية - و في الحديث
 اغتر بوا القنود اى تزوجوا في الاجبيات
 و لا تزوجوا في العومة و ذلك ان العرب
 تزعم ان ولد الليل من قرابة يجه ضا و يا تخيفا
 غير اني كبريما على طبع قوم -
 ضوى - ضويا - بالمد و رسته و ز سكه
 و راحيض نباشد امرأة ضويا و ضويا بالثاء
 و الهاء و هذا يقينه ان يكون الضويا مقصورا
 مضاباة ما لستن بيمز و لا - و قري بضاهون بلا
 همز و هذا ضمه هذا اي بشبهه -
 ضاى - لا غر شدن او (ع لفتحها) -
 ضاخية بلا
 ضدى - خشكين شدن (ع ع ك ان) و
 ضواى سخن باسه يدا و ما تعلق به و لا تحقيق له
 فعل و اضدك بلا انا و فاطر و ضوا و
 ضاده و انه لصاحب ضدى كقفا -
 ضد و ان - بفتحين نام و دكوه است
 ضلى - هلاك شد (ع ع ف ان) و قلند
 بزم الضلال و اختارهم -
 ضضى - ستم كردن (ع ع ف ان) و
 ضوة - حوض آب صهارج ضوا و دشري
 كه هنوز نار پستان نشده باشد -
 فصل الطار
 طاو - طاوة - مثال طعاة لاي و ما بالمد الطود
 مثال طوعه احد -

ضوى

ضغو

ضغوضاى

ضاخية

ضغو

ضاضدان

ضلى

ضروضى

ضوة

ضوى

طاو

له شجرة اللكلام الاصمعة ارق على نظري بانظار ارق

طوب

طوبو - طوبی - بالضم واكسر لستان ماویان سیار
 بوخرو بسپ و قد كون لذوات الخفت ایضا و سنی
 مثل جاوز الحزام الطیبین اطیار ج - طوبی خواندن
 (مع ف اص ۲ و ک ۲) و باز گردانیدن از کاری
 (مع ف اص ۲) صلتة لعین - اطباء ای دعا - و
 طوبی بنو فلان فلانا اذا خالوه و تلوه - و خلف طوبی محب
 طحبو - طحی - گسترده - و پدیدار کشیدن و رفتن
 و بر پلوی چپ نختن (مع ف اص ۲ و فتحها) ایقال طحا
 الرجل و ما دری این طحا سے ذهب - و طحا بقلب
 ای ذهب بفتح کل شیء - طحا بالضم زر زمین
 گسترده طاحی کشید ه ای ممتد بقال ضرب ضربه طحا
 منای استند - طوحی کرگسان برابوگر و مردار گردید
 طحی - طحار - بالمد برآمده و دل تنگی و ایقال
 مانی السماء طحیة بالضم ای شیء من صحاب - لیلیة طحیة
 شب تاریک کلمه طحیا و سخن باریک نام مفهوم غلام
 طاح مثل لیل و ارج -

طوبو

طحو

طنی

فاطوی

طنی

طرو

طر و بطلا

طلو

طحا

طو

با اکثر - و اطماه المال ای جمله طایفیا بطنیة بال
 کوه و مکان بلند - و نهدی از هر چیز طغوة مشله -
 طغیا بالفتح و الضم مقصور اصغیر من لقر الوحش طایفیه
 ملک روم - و صاعقه و قوله تعالی فابکو بالظا غیة
 صیحة العذاب طاعوت جادو - و ویو - و بریح
 پیری را سرشاید - و هو واحد جمع قوله تعالی یریدون
 ان یتجاکوا الی الطاعوت و قد ادرا ان یکفر و ابه و
 قوله تعالی فی الحج اولیاء هم الطاعوت یخرجونهم طوا
 ج - و طاعوت و ان جابر علیه وزن لاهوت و طاعوت
 لانه من طنی و لاهوت غیر مقبول لانه من لاه بمنزلة
 الرقیبوت -
 طفا - طفی - بالضم برگ مقل لقیة کی - و ما رسی
 الحیة طفیة لجا درهما - طفاوة بالضم خرمن آنخاب
 و حی از قیس غیلان و ایقال اصنبا طفاوة من الحج
 ای شیکامنه - طفو طفو بر سر آب آمدن چیزه
 (مع ف اص ۲) و الطینی لیطنوا اذا خفت علی الارض
 و اشتد صده -
 طلا - طلا - بالضم شخص ایقال انه بحیل الطلا
 و بچرا بود گاؤ و گوسپند یعنی ذوات ظلت اطللج
 و قیطان اندوه -
 طلو - طلو - پای بچهار پایان بسطن (مع ف اص ۲)
 (مع ف اص ۲) طلی شد (مع ف اص ۲) ایقال طلوت اطللج
 طلیة اذا ربطت و حلت فوطی و مطلی - طلیان بالضم جمع
 طلی للصحیر من اولاد الفتم و ایقال باسانه طلی و
 طلیان مثل صبی و صبیان ای قاصح قول من طلی توه
 باکسر بیطلی طلی - طلیة بالضم طلا کردن طلا بالضم ج
 اطلل اکثر شدن کردن بگردن و نحو آن طلا و الفتح و الضم
 خوبی و پذیرائی دل - ایقال ما علیة طلاوة طلا بالمد
 و اکسر سکی و آنرا سے بچخ خوانند اطبا یعنی می بخند -

و نظر ان و هر چه آزاد را مالند بر جاسه و سن که پای
 برده بندند - و طلیة بالذین و غیره طلیا و طلیت
 و اطلیت به علی افتقلت - طلیة بجا کردن کسی را طلا
 بالضم خون مطلاء علی مفعالی زمین نرم رودیا
 مطلقا زمین که آهنان بچراوردی جزا نند -
 طمو - طما - بر آمدن ردد و پر شدن آن (مع ف اص ۲)
 (مع ف اص ۲) طمی شد (مع ف اص ۲) و منه طمت المرأة بزوجها
 اذا ارتفعت به - و طمی طمی مثل طم طمی ای مر مسرعاً -
 طنی - طنی - بر چسیدن سپرز بر پیلو از تشنگی (مع ف اص ۲)
 ک است (مع ف اص ۲) ایقال منه طنی العیر و بعیر طن لغت منه -
 تطنیة مفاکح طنی کردن -
 طوی - طوی - نورد و در نوشتن (مع ف اص ۲)
 ک (مع ف اص ۲) ایقال طویة فالطوی و گرسنه داشتن خود را
 (مع ف اص ۲) طیه باکسر نورد - و نیت - و ضعیفی
 که قصه بدان دار و ایقال مضی لعیة ای نند و سلی
 انوا با - و لیدت عا طیة ای مقصده و منزله الت
 یا نتواد - طوی گرسنگی (مع ف اص ۲) طاب لغت
 منه طیان ایضا و طوی کشم اذا سمن بوده طوی
 الطین باریک شکم - و تطوت الحیة ای تحوت یعنی
 حلقه شد طوی بالضم نام مبیضه لبشام و قری بالضم
 و اکسر بصیرت و لا بصیرت فمن صر فجله اسم و اد و
 سکن منکر او من لم بصیر فجله بلدة و لقبه معرفة و قال
 بعضهم هو الشیة و قالوا فی تفسیر قوله تعالی بالواد
 المقدس طوی طوی مرتین ای قدس و قال حسن
 فیة البرکة و التقالید مرتین - ذر طوی بالضم ضم
 بکه طویة نمانی دل طوی چاه بر آورد و طایه - بام
 و تود که ترا اطوار انانة طرائق شجرها -
 طمو طما - گوشت نختن (مع ف اص ۲) طوی
 کزک (مع ف اص ۲) ای طوی فاطوی او انا طوی تر

در زمین قاهی طیارخ طیار بالمدبر برآمده لقال ما علی
 المساء طیاره ای قرقره یعنی یک پارچه ابر طیه حیوان
 نبی تمیم طوی بالتحریک و التکین منسوب بوی -
 طتا - رفت دعوت من ۲
 طتا - بگوک چوب بازی کرده طفه چه بهای ریزه
 طخوة - بالفتح ابر تنگ -
 طری - پیش آمد یا بگذشت دعوت ک ات ۲ ط
 دنه مست بهین -
 طسا چیزش بر دل مردم غالب آمدن و بدان
 سبب تحمیر عارض گردیدن دعوت ک ات ۲ و من
 طاعتیه نسه که بیماری جگر داشته باشد -
 طقو - فشاندن دعوت من ۲

فصل الظاهر

طبا - طبی - آه و داد می خاشه اظب جمع قله
 ظبا - ظبی طبیات بختات جمع کثرة ظبی فرخ زین
 قال انهم یسیر لکل ذات حافر وقال الفراء یسیر
 الکتیة و آه و داده من دعا ثم عند الشاة به لا یطبه
 ای حمل الله ما صاب لاله ظبه السیف طرفه
 و اصلها طبو اظب جمع القلة طبات ظبون جمع اکثره
 ظیان نامهری -
 ظمی - ظمی - سیاه نام شدن لب دعوت ک ات ۲
 شفه ظیا رفت من شفت ظیا قلیلة الدم عین
 ظیا رقیقه الخن - و ساق طیار قلیله - المحس ظل
 اظمی السود - و روح اظمی اسم منظم منسوب کشت
 و شی که از باران آب می باید و قیل منظمه علی مفعول
 و اولاد الصواب و هو خلاف مستوی یعنی کشتی
 که از آب پاشی کنند -
 ظنی - ظنی من الظن فابدل من حدی التونات

یا مثل تعنی من تعفن -
 ظمی - ظیان - یاسین رشتنه
 ظاری - بدندان گزنده ظری روان گشت
 روع و اک ۲ ظری بطنه شکم او از جریان و ز
 باز نه الی ظری زیرک شد دعوت ک ات ۲ ظور
 لغت منظر در می انفع بطنه او صاه فالبطنه و غلب
 علی قلبه الدم -
 ظاغیة - دایه شیرده وزن پر درنده -
 ظظلی - سایه و خوش صیغه لازم گرفت -
 اطوار - گول شدن -

فصل العین

عبی - عباره - عبا - نوسه از گیم عبادات
 ح - تعبیه یعنی آراستن لشکر بالهن و الیاء
 عثو عثو - عثی بالضم و الکسر از حد و گذشتن
 روع من ۲ اصله عثو فابدلوا احدی الضمین
 کسرة فالتعبت الواو دیا ر صار عیاشم اتیوا الکسرة
 بالکسرة صارت فروعات و هم عثو فقبوا الواو یار و
 فقول اذا کان جماعهما القلب و اذا کان مصدر
 فجمعا التعمیر لان الجمع من هم نقل من الواحد عثو
 عثی لبنایت پیری رسیدن روع من ۲ و تعبت
 مثل عثوت - و عثی لغة فی حقی لنذیل و تعبت
 و قری عثو عین -
 عثو - عثا - یعثو فی الارض - ای فسد و هو عا
 ای فسد و کذک عثی بالکسر یعنی قول تع و لا تعثوا
 فی الارض فسدین عثو اکتار و لغت پیرا عثو مرد
 بسیار موسی - و مرد و حق گران جان - و گفت
 نزعینان بالکسر صبحان -
 عجو - عجا - شیر خورانیدن کودک را روع من ۲

عجی کودک که بشیر بگاند پرورده شود و عجمیه مونس
 عجمه خزانی نیکو بدهد بنینه و خست دی عاجیت
 ای خدیتد با طعام و منته المین او رضعته بن غیر
 و لقال لقاه الله ما عاه و عطاها ای ما ساره یعنی
 آنچه به آید او را و اندوگین کندش روع من
 اص ۲ عجمی بالضم و القصر یوسنهای خشک شده
 که از پزند و خورند عجمیه عجمان بالضم و وسیله
 دست اسپ از درون عجمیه عجمان لغتان دها
 قدر مضغه من لحم موصول بعجمیه تحذر من رکبت
 البعیر الی الفرسن -
 عدو - عدا - دشمن ضد صدق اعدای - دبو
 و صفت و کتبه ضارح الایم و هو عدو و هو عدو
 قال ابن السکیت فعول اذا کان تباوایل فاعل
 کان مؤنثه لیسر یا نخور جل صبور و امرأة صبور
 عدوة دبی نادره و قال الفراء انما عدوا فیها
 الیاء تشبیها لصدیقته لان الشیء قد یبنی علی صدق
 عدی بالکسر دشمنان و هو جمع لانظیر لقال ابن السکیت
 لم یارت فعل فی النحوت الاحرن و احد لقیل هو الیاء
 قوم عدی ای غریب و قوم عدی ای اعداء و قوم
 عدی بالضم و الکسری اعداء مثال سوئی وان اذ
 الیاء فیه قلت عداة بالضم و هو جمع عا و هو العدا
 یقال روع اشم رب العالمین عادیك + تعاد
 من العداوة و تعادى ما بنیم ای فسد و جماعه
 عدا بالکسر و المد و صیدر او ر پی یکد گیر زون اندا
 عدا بالفتح و المد و رازی و بنانی هر چیز - و ستم
 کردن و از حد در گذشتن - و باز کرد و انیدن از کار
 روع من ۲ عدوان بالضم ستم آشکارا یقال
 عدا علیه عدو او عدو او عدو له لغالی فیسیوا الله
 عدد البعیر علم و عدد فعل الاستنانه نصب ما بعد

ظمی
 ظاری
 طتا
 طشا
 طخوة
 طری
 ظاغیة
 طسا
 اطوار
 طاعتیه
 طقو
 عجمی
 طبا
 عثو

ظمی
 عثو
 ظمی
 عجو

عذا
عزرا
عزرا

انقول رونی عذریة و قول من قول اولی العذریة و الفاعل مضمر
فیدا عداه لے جاوزه و مانے عنت
صدی های لا سجا و زانی غیر تقدیمی گذشتن چیز
از کی بدگیری لقال عدی یعنی و ستم کردن بر کسی
لقال منه تقدیمی علیه - و عد عنت ای صرفت
ببرک عنت - و لغاری القوم من العدوی لے
یوست بعضهم فی اثر بعض - و اعتدی علیه لے ظلم -
سوزوی باز دارندگان عدوة بالضم و الكسر کرایه
وادی و جای بلند قول لغت اذ اتم بالعدوة الدنیا عدا
بالکسر عدا ترحم مثل برهه ویرام - استعدایاری
خواستن بر گاری لقال استعدیت الامیر علی فلان
فاعدانی ای استعدت به علیه فاعانی علیه الاسم العدا
و بی المعونة و ایضا ما یعدی من حرب او غیره و هو
مجاوزه من صاحب لے غیره لقال عدی فلان فلانا
من خلقه اومن علیه به اوجرب و فی الحدیث لا عدو
ای الیعدی شیئی - عدو زودین خواستن اعدیت
الفرس استعدتیه ای استحضرت - اعداء دلیری کردن
در سخن و گذشتن چیزی از یکدیگر و هو معدی
حلیه ای معد و ابلت الیاء من الواو استقالا -
عدو او مثل ظوار جانی که تشیده وی جنیان و
بی آرام باشد و بروی آرام نتوان یافتن لقال
جئت علی مرکب ذی عدو ای لیس بمطهر لقال
اقتت علی سنان شعا د اذ اکان متفاد و تالیس سستو
ارض متعادیه زمین مختلف با سنگ زخوخ و عدوا
الشغل موانع و دوری جای عدو عدوان سخت
و دیدن ذنب و عدوان بید و علی الناس و منه
تولیم السلطان ذو عدوان و ذر برودان - عدوان
بالسکین قبلیه عادیه عادیات شتران مانده در
خاوشان که نشو گیاه میل نگندند - و شتران سخت

و دونه عادیه یعنی ظلم لقال دشنت عنک عادیه
فلان ای ظلمه و مشره - عدی الذین لید و کج اقدام
جمع عادی مثل غزی و نماز و قبلیه از قریش کرده عمر
ابن الخطاب رضی الله عنه - عدوی منسوب بوسی
بنو العدوة قومی از تميم و از خنظله عدویه گنیا و علف
تالسائی سمرال بن عاد باو بالمد نام مردے -
عذرا - عدوی - بالکسر کشت و ختی و نام جای
عذرة زمین خوش خاک عذیه کذک عذراتج
عذرا - عذرا - مقصود در نگاه - و ساحت مرای حرارة
کذک و ایضا سختی سر عذرا و بالمد کشاوگی همچاب قوله
لغند بالعرب و عدوی پیشه عدوة بالضم کوشه قوله لعلی
فقد استمسک بالعدوة الوثقی عریج - و کرده مردم
و درخت استوار - و شیره و نام مردی و لقال هو عدوند
بالکسر ای خلوه عذری الامر و عذری فز و کثرت مرا کار
عز و فرو آمدن چیزی کسی و فرو گرفتن همان میربان
لا (مع ف من) عریه و درخت که میوه آنرا نجات
و بی فعلیه یعنی منعوده و فی الحدیث انه حفس فی العزایه
بعد نسیه عن المزانة و باد سرد و لقال ان عشتنا نذره
لعریه و لقال ابلک فقد اعريت ای غابت الشمس
و بردت العریه و اربل فلوار قسره اول تپ و
منه عری الریحل فو معدو - اعرا عریت و ادن - و
و در شدن از کس لقال اعراه صدقیه لے تا عده
و لم یصره - و استعری الناس ای اكلوا الطیب و هو
من العریه عری بالضم و القصر برنگی عری عریه بالضم
قیما مصدر منه (مع ک ان) عار عریان برهنه عاری
عریانه مونت و باکان علی فعلان بالضم مونت بالها و
اعرا لغریه برهنه کردن عری لازم منه - و لقال ما
احسن محاری هذه المرأة و سه پیا و در جل با و بی
فیس عری بالضم اسب فی زمین اعراج - و لقال اعرا

الفرس ای رکبیه عریانا بلا سرج - و اعرویت منه
قبلی ای رکبت - عاریه ای بشدید الیاء که نام سوز
العاسلان ظلهاد اخذها عیب - و عار و قیل فسوة ای
العارة من الا عارة کالعارة من الا عارة قیل بی
من العری یعنی الخلاء و قیل من عاریه اذ اجا و ذسب
قسیمت عاریه قیلها من یدالی ید و قیل من العا و
و هو تداول القوم الشبه منهم و قد خيفت الیاء -
عذرا - عذرا - بالمد و لغتین رایا و دیگری کسی
یا بجزی باز خواندن و نسبت کردن (مع ف من) عذرا
و لقال عذرة و عریته الی ابیه ای نسبه الیه
بن عذری و عریه ای اتمی و افسب یعنی باز بست
خوردن و الاسم العری و فی الحدیث من عری لجزایه
فما عذره من ابیه لایكون یعنی نسب الیها عذرا
ایضا شکلی ای و صبر و مع ک ان) لغریه یعنی عری
مصیبت زده و لقال عریه لغریه لغریه عذریه
از مردم و ناماد عریه من الیاء عریه بالکسر و القوم
عزودن بالکسر و لم یقولوا عذرات کما قالوا عذرات
فخر جمع غنیه و منه قوله قاله عن العین - و عریه
عزین -
عسوا - عسوا - بالمد خشک و در شدن
(مع ف من) و سخت پر شدن عسی شده و در شدن
شدن دست از کار و لقال لغبات اذ غلط قد
عسا و فی لغت اخری عسیه بالکسر الیاء اذ غلط - عا
تغوره خزما عسسی بالقصر شلخ خزما و هو ایضا فعمل
من افعال المقاربة معناه باشد که و فیه طبع و
اشفاق و یاتی منه وجه الماضی لا المستقبل لقال
عسی زید ان یخرج و عسیت فلانه ان یخرج فزید
فاعل عسی دان یخرج معناه یعنی الخروج الا ان
خبره لایكون اسما و لایجوز ان لقال عسی زید منطلقا

له عاصم بالفتح العین الحجة ۱۲

ما قولهم عسی الغور البوسا فتناذروا وقد بانی فی الال
 ما لا یاتی فی غیرہ سورہ باسمہ عسی یکاد و استعمل فعل غیر
 ان یقال عشی عشیہ - و یقال عسیت ان عسل
 ذکاب لفتح عسین و کسر با و المرأة عسیت ان تفعلی
 ذکاب و لا یاتی منہ فاعل ولا یفعل - و عسی من اللہ
 سبحانہ و تعالیٰ و اجبتہ فی جمیع القرآن الا قوله تعالیٰ
 عسی ربہ ان یتفکک - قال ابو عبیدہ عسی من اللہ سبحانہ
 و تعالیٰ ایجاب فحارت علی احدی لغت العرب
 لان عسی رجاء و یقین یقال عسی بکرم عسی ای ظنی بکرم عسین
 عشا - عشی - عشیہ - عشا بالکسر والمد شراکک
 و ہی ما بین المغرب و العتمة و زعم قوم ان العشا من
 زوال الشمس الی طلوع الفجر عشان تصغیر عشی و یجمع
 عشانات و یقال ایضاً فی تصغیر عشان و الجمع عشیان
 و عشیہ تصغیر عشیہ - عشا ان مغرب و عتمة
 عشا بالفتح والمد طعام شراکک عشیہ و عشیہ
 بمعنی یعنی طعام شراکک ای خور دم و عشان مع العشی
 و عشیہ ففتحة ای اطعمہ عشا و کذاک عشیہ تصغیر
 و یقال عشا بکسر و لا یقال عشا بفتح
 قلت ما فی عشا و لا یقال بالی عشا و عشیہ الابل
 القبیح عشا اذا العشت فی عاتقہ ہذا عشیہا - و فی
 المثل العاشیہ تبع الابیہ ای اذا رأیت اخی تالی عشا
 الی تمشی بہا تمشیت مہا - عواشی شتر ان شبت
 حیرا کتیرہ عشا بالقصر شرب کوری (ع ک ل ف)
 عشی لغت من عشا المونث و امر امان عشا و ان
 و اعشاہ اللہ فعی و ہما العشان و لا یقال لعشوان
 لان الواو لما صارت فی الواو ایداً کسرة ما قبلہا کتیر
 فی التثنی علی حالہا - لعاشی شب کوری نمودن
 از خود و النسبہ الی اعشی اعشوی و الی العشیہ عشی
 و عشا ایضاً ہی انما کتیرہ استعملت بصر اجماع فی تخط

بیدہ یا کل شی یقال ركب عشوا اذا اخطب امره علی
 غیر بصیرة و فلان خالط خطب عشوا - عشوة کارنا پیدا
 نمودن و کردن یقال او طانی عشوة کتیر لغت
 ای امر یلتسا - و یقال معنی من اللیل عشوة بالفتح
 و ہوا بین اولہ الی رجب - و عشوة اللیل ایضاً سوادہ
 و ظلمتہ عشوة بالفم ایضاً شعلہ من نار و عشوتہ ی
 قصدتہ لیلہا ہوا الاصل ثم صار کل قاصد ما شاد عشوا
 الی النار ای استلقت تلہا بغير ضمیف و عشوت عنہ
 لے قدرت عنہ الی غیرہ و منہ فواینا لے
 و من لعش عن ذکر الرحمن - و عشیہ عننا یعنی
 رفقت بہ مثل ضحیت عنہ -
 عصا - عصا - مونت قولہ تعالیٰ ہے عصا
 او کولہا عصوان فینتہ عصبہ بالفم و الکسر ج -
 اعص کذاک فی القلۃ مثل زمن و ازمن و عصبہ ہوا
 فعل کسرت العین لمجاورۃ بالعدہا - و فی المثل
 العصا من العصیۃ ای بعض الامرن بعض - و العصا
 ایضاً نام ہے معروف بجزیمۃ الابرش و فی المثل
 ركب العصا قسیر - و قولہم ان تصعفا العسا سے تر
 یعنی نیکوچرا اندہ ستیر را و یقال القی عصاہ اذا -
 اقام و ترک السفر و ہوا مثل و یقال فی الخوارج
 شقوا عصا المسلمین ای اجماعہم و انفا تم - و
 العصا ای وقع الخلاف - و ہوا من العصا لے
 رقیب حسن الیاسۃ لما ولی و قولہم لا ترفع عصا
 عن الابل کیرا وہ الا وہ عسی کبیرتین استخوانہا
 دل و عصوتہ بالعصا ای ضربتہا - و عصوت الجرح
 ای شدتہ عصا بالقصر زدن بہ شمشیر (ع ک ل ف)
 اعتصا تکیہ کردن بر عصا - و یعتصہ بالسیمت اسے
 یجاءہ عصا - عصیان بالکسر لے فرما فی کردن ظلاف
 طاخت عصبہ معصیۃ کذاک (ع ک ل ف) عک

عصب لغت منہ و عصاہ و عصاہ بمعنی و استعص علیہ
 تجبی علیہ یعنی گناہ جست بروی و اعتصمت الخوا
 اذا اشتدت - و اعصہ اکرم اذا خرج عیدانہ عاصی
 کخون کہ نایستہ عصیۃ لظنی از تسلیم و فی الحدیث
 عصیۃ عصمت اللہ و رسولہ خصوصاً بالفم یک تو کہ
 از موی و یقال فی ارض فلان عناک من لہنبت
 و ہوا نقسلیل المنقرق - و لیتے من مال فسلان
 الا عنان ای تلیل لیسر -
 عضو - عضو - بالفم و الکسر انعام اعضاء
 العصبیۃ انعام انعام کردن - و جدا کردن - و فی
 الحدیث لا تعصیۃ فی میراث الا فیما حل القسم ای
 لا تجزیت فی شی کالجیہ من الجوبہ فی عینہ وان طلبوا
 القسم و کتیر بیان تقسیم منہ - و قولہ تعالیٰ الذین
 جعلوا القرآن عضین واحد باعضۃ - و نقصانہا -
 العواد و العار و قد ذکر فی باب العار و یقال فی الدار
 فرق و عزون و عشون و اصناف من الناس کلہا
 بعصہ -
 عطا - عطا - داون و الاسم العطار یعنی
 و من و اصلہ عطا بالواو ادانہ من عطوت الا ان العرب
 تمز الواو و الباء اذا جاز العید اللان الممنونۃ
 حمل الحركات منہا و الواو المحقوبہ ہا و منہم من ہر ہا
 بناز علی الواو فیقول عطاوۃ - و منہم من ہر ہا لے
 الاصل فیقول عطاوۃ و فی التثنی عطاوان و
 عطاوان - و استعملت و تطلق ای سائل و التمس العطاء
 رجل معطوا بالکسر کثیر العطاء و امرأۃ معطاء ایضاً
 و مفعول سیتوی فیہ المذکر و المونث - قوم معاط و
 معاط قال الاخش ہذا مثل قولہم معاطج و معاطج و
 امان و امان و العطیۃ ہنئاً المعطی یعنی و اود شدہ
 عطا یا تج - و یقال ما اعطاه المال یک یقال ما اولادہ

عضو
عشا

عصا

عطا

المعروف وما اکره فی فی التعجب و هذا اذا لا یطرد - و اعطى البعير القا و لم یتصعب - قوس عطوی علی فعلی هو انیة سبلة و عطوت الشیء سبلة بالید - معاطاة مناولة - و فی المثل عا ط بغير الواط اسک یتناول بالامطع فیه ولا یتناول و هو یطین بالاشترک و یطین اذا کان یحزیک - و لقا طاه تناوله - و یتا طی کذا ای یخوض فیه - و لقا طینا نعطوته اذا غلبت لیس و قبل فی قوله تعالی فتا طی نعقرای قام عسل اطراف اصابع رجلیه ثم رفع یدیه فصر بها - و قبل فی السؤال عن اروت ان یطیک هل انت مطیة بیا ر مشدودة مفتوحة یعنی هستی تو ر بنده من آتراء و هل انت مطیة ایضا للجماعة لان المون سقطت من معطون للاضافة و قلبت الواو یا و واو غمت و تحت یا رک لان قبلها ساکنان و هل انتا مطیة یه بفتح الیاء نفس علی ذنک و اذا صغرت عطا ر حذفت اللام اقلت علی و کذا ک کل اسم جمعت فیه ثلاث یاوات مثل عدی و علی اذا لم یکن بینا علی فعل فان کان بینا علی فعل نحو محیا من حیای محی تحیه لم تحرف - عطا - عطا ر - بالفتح و المد کرسه عطا رة و عطا یه کی - و یقال لقی فلان ما عطا ه و ما عبا ه ای شدة و لقا ه اشد ما عطا ه ای ما شاره - عفو - عفا ر - بالفتح و المد ذک و ما یدیر شکر و نیست شدن یقل علیه الخا و اذا و ما علیه و شکره عفا بالکسر و الفتح و القصر مثله - و بالکسر و المد الیوم ی شکر و یرمغ یقل تاتة ذات عفا ر عفو رزمین ففعل کبروی بی کسه نیامده باشد عفو ر ثلث لغات فخره عفو رة مؤنث عفو المال زیاد مال از نفقه و اعطیة عفو المال یعنی بغير مسئله عفو بالکسر گزیده هر چیزی یقال ذمیت عفو رة

عکو

علو

عطا

عفو

عفا

المیة ای لینه و خیره - و اکلت عفو الطعام ای خیاره - و من الشراب کذا ک - و یقال اعفنی من الخمر معک ای وخی من ذم و استغافه سأل ال عفا ر و عافاه الله و اعفا ه بمعنی و الا سم العافیة دبی و نافع اشترک عن العبد و توضع موضع المصدر یقال عفا ه الله عافیة عافی خواهنده رزق از مردم دست و مرغ و باقی طعام دیگر و درازنده عفاة بالضمج - و عافیة الماء باب آئیده عفا وة بالکسر ما یرفع من المرق اول و الخیض به من یکرم یعنی سردیگ خوردی از روغن و مانند آن و قبل اول المرق و اجموده - عفا وة - بالضمج باقی مانده خوردی درین دیگر یقال عفوت له من المرق اذا عفوت له الا - و عفوت القدر اذا ترکت فی اغلبا شیا و عفا المنزل و تعفی ای درس - و عفوت المرح المنزل و عفته ای درستة لازم و متعد - و عفی علی ما کان منه اذا صلح بعد الفسار عفی بالضم جمع عاف و هو الما رس عفو بالفتح و رگد شستن از گناه در عفو ف ارض اعفوه علی قول بسیار عفوه کتده - و روشن مانند آب - و انبوه شدن موسی و علف و مانند آن و منه قوله تعالی حتی عفوا ای کثروا و انبوه گردانیدن لازم و متعد عفوتة و اعضیة بمعنی و فی الحدیث امران تخفی الشوارب و تعفی الی - و عفوتة و اعضیة ای اتیة اطلب معروفا و منه فلان تعفو الاضیاء ای تزلزل و تعفیة للاضیاء ایضا و یو کثیر العفاة و کثیر العافیة و کثیر العفی عفا - عفاة - عفو قه پیران و گردا گرد سراسر یقال از هب فلا الریک لعقوتی - و یقال ما یطور بعفوتة احد - عفی بالکسر تخسین انچه از کودک نوزاده آید از بول و غائط عقیه حرث کردن کودک خورد عس ف اک ۲ اونه احرص من کلب عقی صبی و هو المروج فی السخنة - و مصر و بازداشتن در عفو ف اصل ۲ یقال

من عفاه قلب عاقه اعقا ر عفا س و یقول عقیان یعنی باز ایسادن - و از حیب در است کنان جاهت آب و پیش و سپس و فر از گرفتن سخن عقیان بالکسر نخلص اعقا ر سخت تلخ شدن چیزی و انداختن از دران بسبب تلخی یقال عقیة اشئ اذا زلت من فیک کما تقول اشکیت اذا زلت شکایه و فی المثل لا تکن علوا فتسترط و لا امر فتعفی - و عفی بسببه اذا رمی برنی الیوان لفته ف عفا و ذکر فی باب القات عفا الطل اذا ارتفع فی طیرانه - عکو - عکوة - بالضمج دم ستور علی ج - عکو گره زدن دم ستور در عفو ف اصل ۲ علی شیر گو سپند بر یکدیگر و شیده و در فیک شده و عکت انما ترمی سمت و غلطت - و یقال ما عفا ر بالکسر ای سکن غلاظ عکو اگر گو سپند سپید و تیره سیاه جلا اعضا و عکت از شعرا اذا لم تر سلما - و عکا فلان علی تو هم ای عطف علیهم - علو - علو - بنندی و بلند شدن جای در بلند بر آمدن در عفو ف اصل ۲ علا ر بالفتح و المد بلند کردن در قدر و منزلت از عک ان ۲ و لغتها علی بالضم و القصر معلاة بالفتح کذا ک معالی ر ج - و یقال هو من عطیة الناس و هو جمع علی ای شریف رفیع القدر مثال صبی و صبیة - و علوت الرجل ای قلبه - و علوة بالسبب ضربه - و علانی الارض ای تکبر و المصد ر علونی بذکله - علو الدار بالضم و الکسر فیض سلفها و اتیة من علی الدار بکسر اللام ای من عالی و اتیة من علا و من علی بالضم علی ثلث احوال و اتیة من عالی العیا و من معالی بالضم ایضا و من علو ثلث حرکات الواو ایضا - و یقال عال عنی و اعل عنی ای تمج و اعل عنی الوسادة و عال علی ای اعمل - علاوة الدار بالضم و علاوة الیوم و سفا القای چه فوقها و تحتها - علیا بالفتح و المد جای

بلند و بالضم لغمر تانث اعلى علاه بالفتح منك
 كبر و كبر غير خشك كند و مندان كبرك علاه بالقصر
 ج - و ناقة استوا خلقت جبل عليان و امرأة عليا
 مثل عصفان و رازتن آورستويان فيه و العاليت
 باخوق بنجد الى ارض سانه و الى ماوراء كنه و به الحجاز
 و او الابد و النسبة اليها عالي و يقال عسوي بنهم
 على غير قياس عالي بن علي اذ انى عالته نحد عليه بالضم
 و التمدد غير فديعني برواره علاه الى ح - و هو فيلته و صلته
 عليه فابلهت الواو يا و اذ و غمت و قيل هي عليه كسبرين
 علاه فيلته و هو من المضاعف لانه ليس في الكلام
 فعليه بالضم و فتح على عليون و عليين قوله تعالى
 اكلان كتاب الابرايم بن عليين و انما جمع على السلف
 و هو مختص باولي العلم جبر الكسرة حقه و هو الا علاه
 من حبه القلب و اللاحام او لقول ايضا من عنيت انا
 المقدره على تاديل ان فيه معنى الرقة كما و لوزنك
 في فلسطين و اخواته قال الزجاج اعراب هذا الاسم
 كاعراب الجمع كما تقول هذه قنبرون و ما يرت قنبرين
 و متمم عن جعل النون حرف اعراب فتقول عليين
 قنبرين و فلسطين و ايت قنبرين و مررت بقنبرين
 بانبات الباء في الاحوال الثلث عالية الروح ما
 و دخل السنان الى ثلثه - معلى الفتح اللام بضم تير
 قما - و نام اسبي و بكسر اللام الذي ياتي الخلوته
 من قبل يمينا - علوي مثال فلكي نام اسبي لعينه
 مصغره عليه و هما اسما عليين - و استعلى الرجل اي علا
 و استعلاه اي علاه لازم و متعدد و اعتلاه مثله - و على
 اي علاه جمله - و علت المرأة من لغاسها اي
 لمست و على الرجل من علته - و العلى الرقيق - و
 اعلاه و الشد و علاه اي رفته - و علت الرجل اي رفته
 و رفته من البكرة - لغالى بلند شراخ و براند لغالى

الفتح اللام اي جبالين بياد و لغالى المرأة و لغاليا انما
 تعالوا انتم و لغالين اتن - و لا يجوز ان يقال منه
 لغاليت و لا يفي عنه و لقول قد تعاليت اسلمه
 لغالى - و يقال عليك زيد اي خذه و الزم
 لما كثر استعماله صار بمنزلة هم و ان كان اصله من الرفع
 و علاه باللام اطلع و استعمل و على معناه بر و لها ثلثه مواضع
 قال المبر و لفظه شتره للاسم و الفعل و الحرف اسم في قوله
 آتته من علاه اي من علاه الدار و يدل عليه حرف جر
 كقول الشاعر (شعر) عذبت من عليه
 خفض اطل بعد ما بين رأت حاجب الشمس استوى
 فترقما + اي عذبت من فوته - و فعل في قوله علاه
 زيد ائوب - و حرف في قوله علاه زيد ائوب و هو حرف
 جر و قد يوضع موضع يقال كان كذا على عهد فلان
 اي في عهده و موضع من كقولته تعالى اذا كاتوا على
 الناس ليستوفون اي من الناس و يقال علاه زيد ائوب
 زيد اي ائوب و اعطى زيدا و الفها متقلبت من او
 الا انها قلبت مع المضمر يا و تقول عليك و تقول العرب
 عير كما على حالها كقول الشاعر (ع) طار و علاه
 حمر علاه بانبا اسه عليها و به لفظ جارث ابن
 و الوان الكتاب بالضم عنوانه - و علوت الكتاب
 عنوانه - علاه بالكسر سربا اي علاه الى ج - و
 سمر و م ما دام كبر كردن يا سمد و يقال ضرب
 علاه اسه را سمد -
 ععي ععي - نابتا في (ع) ك ان (ع) فهو ععي و ععي
 ععي و هم و بن ععي فاعماه الله - و لغاسه اسه
 اسه من لغسه الععي - و پوشيده شدك كما به كسي
 و منه قوله تعالى فعليت عليهم الاثام - و رجل ععي القلب
 على نعل اي جاهل - و امرأة ععيه عن الصواب
 و ععيه القلب و هم عيون و يقال فيهم ععيتم اي جلمهم

اعومي نسوب الى عمي و الى عم عمي كما قلنا في شعبي
 اعيمان سيل و شترت و ععي الموج بالفتح يعي عيا
 اذ ارعى القدي و الريد - لقيه و ستانيدن سخن يقال
 عيت معي البيت و منه المعنى من الشعر - و قرنته
 فعيت عليهم الاباء بالشد و يقال سرتنا هم عي اذ
 اشرفوا على الموت - عاه بالمد ابر بكره و شترت منه
 و و عاه بالفتح كوسه معاني زمين هاسه به
 عمارت و بي مردم اعما كذلك - و عنيت بشي
 اي اخترت و هو قلب اعتيام - و قولهم ما اعماه يارديه
 اعى قلبه لان ذلك ينسب اليه الكثير الغسال لا يقال
 في عي العيون ذلك لان ما لا تيزيد لا يتوجب منه - و
 يقال ائيه ظهر اسكت ععي اي وقت الماحرة و هو تصغير
 اعى فزحاذ يقال هو اسم رجل من العما لقة اعاره على
 قوم ظهر افاست اصلهم فنسب الوقت اليه -
 عغو عغو - فزوتى و غواري نمودن در عمن
 عن (ع) يقال عناه و اعناه عغيره و منه قوله تعالى
 و عنيت الوجوه للحج القويم - و يقال عناهم اسيراي
 قائم عليهم على اسارتهم بازو اسستن و رنجانيدن يعني
 رنجانيدن و رنجيدن لازم و متعد - عاني اسيرتيد
 بهم عناه و بن عهان - و عنيت بهم اسورا اي نزلت
 و عنيت المشي اخرجته و الظهرة - و عنيت الارض
 بالنبات تعنو و تعنى اذ اظهرت بها يقال لم تعن الا اوتوا بالشم
 و الكسر اذا لم تعنت شيئا و ما عنيت الارض شيئا اي ما
 اعنت - و عنيت بالقول كذا اي اردت به - و معنى
 الكلام و معناه او معنيه واحد عنيت على تعنيه بول شمس كبر
 ما لا يقال عنيت البعير تعنيه اذا للية با و في مثل
 العينة تشفى الحرب - عمار بالفتح و المندرج و عين
 ك ان (ع) عناية رنج و بيان بجهت كسي يقال
 عينت كحاجك اعنى با سحر لانا ما في باه على من يار

عغو

ععي

سنة باخره و كبر بزرگ چند الملاءة بالكلية - على ابي عبد الله و قوله عليه السلام و المستور

وإذا امرت بها قلت لعن بكما حتى وفي الحديث
 من حسن إسلام المرء تركه ما لا يعنيه أي لا يهيم - ومكان
 خون روان اجناسا كراته با - وقوسه پر آنگه
 از قبائل قشتی - عنو بالسر كراته عنابا القصر كرك
 عنونت الكباب وعلونه والاسم العنوان والعلوان
 بالضم - معنی فعل بیکار و يقال هو من العنة فابذل من
 احدی النونین یا ونامهم وے معاناة سختی کشیدن
 يقال عاناه و لغناه فنعنه دهم ما یعانون ما لهم اسے
 ما یقومون علیه -

غزو

عبیا

عموی

عموی - تا فتن موی در سن - و کثر کردن سرناشته
 (جمع ف اک ۲) يقال عموت راس العاقلة
 فانوت والناقوة تعوی بر تانی سیر یا اذا الوتسا
 بظاهما - تعوی تا فتن رسن - و دروغ داشتن سخن
 کسے را استوار رسن تا فتن خواستن واستعوی
 فلان جماعة ای لعن بهم ای العنة - عوار بالضم دهم
 بانگ گریه و سگ و جز آن و بانگ کردن آنها
 (جمع ف اک ۲) وهو لیاوی الکلاب ای یعیانها
 عوار بالمد والتشبه یدسگ بانگ کننده - و بن مردم

عمو

عمو

غزو

غبا

وهو مقصور الیاء و نرسے از منازل تمر عبره و تصیر عوة
 آواز - و فریاد و يقال سمعت عوة القوم و منوهم ای صوم
 و صلبتم و تصیر معاویة معنیة هذا قول بل النبوة لان کل
 اسم فیه ثلث یاوات اولاهن یا التصیر حضرت واحدة
 منهن فان لم یکن اولاهن یا التصیر لم یکن شیئا لعل
 فی تصیر سیرة مبیة و ایل الکوثة لا یخذفون منه شیئا لعل
 معنیة علی قول من یقول أسید و میو - علی قول من یقول
 عی عی - بالکسر و ساندگی به سخن و هو خلاف ایسان
 يقال عے من منطلقه و عی - ایضا فهو عی علی قیل
 و عی ایضا علی فعل دهم عیار و عیایا و سنے مثل
 اعیان باقل - و عی بامر و عی اذا لم یسجد و الا و عام

عی

غشا

و کثر و قول فی الجمع عیوا مخففا کما قالوا حیوا بالمشبه
 ایضا - انما یبانه کردن و شدن لازم و متعد و ذکر
 شدن کار بر کسے يقال منه عیا علیه الامر و تعیا و تعایا
 علیه بمعنی - ای عی بالفتح و التصیر بطرفی از عرب و یسته
 الیه اعمیوی - و ادعیا رای صعب کانه عیا الاطباء
 و المعیا فان تاقی لغبی لا تهدی به جعل عیا یا اذ
 یستد للضراب - و جعل عیا یا اذ اعنی بالامر و المطلق
 عیا - چهره اذ تابان شد (جمع ف اص ۲) عابیه
 ازین خوب صورت و عیو المتابع آماد و کردن کالا -

عکی - بستن گاه ازار را درشت ساختن (جمع ف
 ک ۲) يقال عکی ازاره ای اخلطه مقده و عکی ازید
 مات عکی زید و عکی زید مثله عکوة بالضم لیسیت
 مقل عکے رج - عکی فرو شده پشت مقل ایضا
 آرمند آشتامیدن آن و مرده اعکار استوار کردن
 عمو - بالفتح کمر ای و خواری و فروتنی عجاج
 عمو - بالکسر خر کمره نرو و شکر شکره شانه و نازک
 پشت دهر مع ذلک شدید اعنی در شتر ادا فتن

فصل الغنین

غبار غبیه - باران اندک (غبار اندک باریدن
 ایقال غبیت اسما فی مغیبه و بما شیه بها البحر
 الذی یجئ بعد الجری الاول و قال ابو عبیده الغیبه
 الوشیه فی السیر - غبار و گولی و گول شدن ایقال
 غبیت عن الشیء و غبیه الیضا (جمع ف اک ۲) بالکسر
 و تقول غبی علی الشیء اذا لم تعرفه - غبی علی غبیل گول و هو
 من الواو - و لغالی لے لغائل -

غشا - غشای - بالضم و المد آب آورد و تشدید التثانی
 کذک انما خرج غشور شور انیدن سیل جگوار و
 (جمع ف اص ۲) اغشای مثله غشایان بالضم غشورین

دل غشی شد (جمع ف اک ۲)

غده و - غده فردا اصله غده خدمت الواو و جوهنا
 و قد جاء علی الاصل و النسبه الیه غدی و ان شکت
 غدوی - غدوة بالضم میان طلوع فجر و شمس -
 يقال اتیته غدوة بالانسان لانها معرفه مثل سحر
 الا انما من الظروف المتکنه - و يقال ایتیک
 غداة و الجمع غدرات و يقال فی لاتیة الغدا یا غدا
 لازدواج الکلام - غده نصبتین باء و کردن نصبتین
 روح (جمع ف اص ۲) قوله تعالی بالغدو و الا سال
 ای بالغدرات تعیر بالمصدر عن الوقت کما يقال
 ایتیک طلوع الشمس ای وقت طلوع الشمس غدا
 بالفتح و المد طعام چاشت خلافت عشا و اذا قبل کس
 اون فتغذ قلت بافی تغد و لا تغش و لا تغل ما یس
 غذار و لا عشار لانه الطعام بعینه و کذا تک اذا قبل
 اذن و کل قلت ما بی اکل بالفتح - و غداه ای
 غذا علیه - غدا و یبار باء ای اغتذیر باء و اذ کردن
 غدا یان متغدی غفنت منه امرأة غدا علی غلی و غفتم
 فتغدی چاشت خور انید شس پس چاشت خورد -

غذو - غذی - بزرگاله غذا یا بالکسر ج - مثل
 ففیل و فصال - غذی المال و غذو بیه ای صحنه
 کالسخال و غوبا - و يقال الغذوی ان یباع الشیء
 ببنای نانه ابره الکبش ذلک العام و یروی بالمد ال
 المله ف یسب الی الغد - غذار بالمد و الکسر خورش و پز
 و غذوت البصی بالین ربیع فاعذی به و غذیته
 بالیا کذک - غذا الماء سال و العرق نید و غذوا
 ای سیل و ما تغدی تغذیه مثله - و غذا البول ای
 انقطع - و غذا ای اسرج - غذوان بالتحریک
 اسب سبک تیز و تغذیه پرورمن - و بریدن
 شته بول را -

عزوه غرار - بالكسر والمد سر شم بای اذ افتح لعین
 قصرت واذ كسرت مدوت - وغروت الجله عزوه
 العفة بالخرا - وقوس مفردة ومفرجة ايضا وفي
 النخل اور كنى ولو باحد المعروفين دعى باحد السدان والسرور
 برسم - غرابان هما طر بالان لعني دو صخره ياد وخرشيقا
 هما قيرالك وحقيل بندي جديمة اللبرش وسميا غرابان
 لان السمان بن المنذر كان لعنيرهما يد من لقيمه
 اذا خرج في يوم لوسه - اغرابه برا كخشن سگس را
 برصيد - وبرا غرابانيدن میان دو کس غزاة اسم فیه
 غری بهای اولج به والاسم الغراب بالفتح والمد والقیال
 غاريت بين الشمين غراب اذا اوليت - وغری فلان
 ای تمادی في غضبه وهو من الواو - غراب القصر خوئی
 حل سزافت غره شکفت وشکفت وشنن دوع
 ف اص ۲) يقال لاغروای لاغجب -
 عزوه - عزه - باوشمن وین جنگ کردن دوع
 ص ۳) والغزاة بالفتح الاعم فیه هو غارو هسم غزاة
 بالضم وغرمی بالتشديد والتموین وغرمی علی فصل نو
 غرابو بالضم والمدو المشد به مثل قفناة - وسبق دحجج
 وفساق ومنه قوله تعالى اذ كانوا غرمی لو كانوا احدنا
 غرمی منسوب الی التزود وان غرمین فلان ای جزیر
 للغزو وایرة مغزوة عزاز وجماد الناقة التي جازت
 السنة ولم تلد واما مغزوة ای متاخرة النتاج في غزاة
 الناقة ای عسر لقاحها - واعزیت الرجل مهله وخرت
 بالی علیه من الدین - مغرمی مقصد لقال عزوت مغزاة
 وما یغرمی من هذا الكلام ای ما یراد مغرمی قسبیه
 غزوان نام مردے -
 غسو غسا - بضمین تاریک شدن دوع
 ص ۲) ک اف ۲) اعصار کذک -
 غشی - غشاور - بالمدو الکسر پوشش وعلی الصرا

غشاة وغشوة سکت لغات ای عطاء وشمه
 قوله تعالى فاعشينا هم - العاشية ای قیامت
 قوله تعالى بل انک حدیث العاشية ای القیامت
 وورد و بیا ری کرم لقال ربه الله العاشية واهلها
 پس کو بهر صل دوزین - پوشش دوزین غشی اسپ
 سپید سرغشوا دموث - تشبیه فرود پوشیدن بجا ری
 فرود رفتن - غشیان بالکسر به مجامعت فرود رفتن
 وادن انشمار بر آوردن - ویر پوشانیدن وگور
 کردن و بالتحرکیت بنهوش شدن دوع ک اف ۲) غشیه
 غشی کذک لقال غشی علیه فهو غشی علیه استغشیه
 بنویه و غشی ای تعظی به -
 غشی - غضا - بالقصر و غشت غلق ومنه قولهم
 ذمب غضا - وارض غضا کثیرة الغضا - وبعواض
 وابل غاضیه وغواض التي تهاكل الغضا یعنی طایف حرم
 غاوا شکت بلونها من اکل الغضا قلت بعیر غرض
 وابل غضیه و غضا یا - وقد غضیت غشی - بعیر
 غضوی - منسوب - اعضاء حشیر فرود خوا بانیدن و
 تاریک شدن و لیل مقض لنة قلمیه و اکثر ما لقال
 لیل غصن و لیل غاضیه ای منطلیه - و نار غاضیه ای
 مضیته وهو من الامداد -
 غطا - عطار - بالكسر والمد پوشش غطی و تعظی
 پوشانیدن دوع ن اص ۲) ک اف ۲) و غطا لیل لیل
 و تعظی ای ظلم و منه العاطیه و به الکرمه لستر یا
 وید الارض - و غطا الماء و کل شیء ارتفع و طال
 علی شیء فقه غطا علیه - و غطی لعلی غطیا بالضم و الفتح
 اذا امتلا شیا یا -
 غفا - اغفار - خواب شدن غفا بالقصر ما یرج من
 الطعام کالزوان قیری یعنی دانکه آنرا تخم
 خوانند که در گندم بیرون آید و ایضا آذنه تصیب

النخل و هو شبه الغبار - لقع علی البسیر فینعه عن الواو
 و الفصح فی صخ طنبه -
 غلی - غلا - غلیان - جوشیدن و یک دوع
 ک ۲) غلو الا حیدر کتشتن در هر چیز دوع
 یقال منه فلانی الامرای جاوز فیه الحد - غلا و بالفتح
 گران شدن شرح - غلو دور انداختن شیرینایت
 قدرت غلوة یک تیر پرتاب مسافت و لسانه غلا
 ج - و فی النخل حری المذکیات غلا و - غسلا و
 جوشانیدن و گران کردن شرح را و گران خریدن چیزی
 یقال منه غلی بالهم و غالی به - و لقال عم الناقة ای
 ارتفع و در سب - غالیه سیاهه خوشبو که مو سے را بو
 حساب کتد و منه تغلیت بالغالیه و ناقة - منلاة
 الوبق تغلی اذا تواجعت اخافها - و غملا و شتافن غملا
 مثال غلا از حد در گذشتن لغتاب و لکشتن جوانی
 و اول آن -
 غمی - غما - بالفتح و القصر بهوش لقال ترکت فلانا
 غمی لسه مغشیا علیه و ترکتها و ترکتم و ترکتم غمی
 سوار لانه مصدر دان شدت قلت غمیان هم غما
 انما و بهوشی یقال غمی علیه فهو غمی علیه و غمی علیه
 فهو غمی لستعل کلاهما مجویین - و غمی علیه الخراسی
 استعجم مثل غم غمی البیت ما نوق المسکت من القصب
 والتراب و نحوه فان کسرت مدوت و قلت الغما
 و قد غمیت البیت
 غمی - غمیته - بالضم بی نیازی یقال غمی به
 عند غمیته غمیته المرأة ینو بها فنیانا بالضم لسه
 استغفنت و غمی بالمکان اقام به و غمیته ای عاشه
 کما بالکسر - غما بالمد و بالفتح فاده و سو و غما بالکسر
 و المد و غمی بالقصر تو انگری و در شگه تقول غمی
 غمی فهو غمی و هو الغنا - من عطفان اغلا

غزو
 غلی
 غشی
 غطا
 غمی
 غسوا
 غشی